

משרד החינוך
לשכת המדען הראשי

מדיניות הגיל הרך – סקירה משווה

מוגשת למנהלת האגף לחינוך קדם יסודי,
הגב' סימה חדד מה-יפית

פרופ' עמי וולנסקי
ד"ר אודט סלע
ד"ר איתי אשר

יולי 2015

מבוא

החינוך הקדם יסודי היה שנים ארוכות ל"חלון ראווה" להישגי מערכת החינוך של ישראל וזכה להתעניינות רבה בארץ ובחו"ל. ניתן למתוח קו המחבר בין מסורת הלימוד והחינוך של ישראל בעת העתיקה, עת התקין הכהן הגדול יהושע בן גמלא תקנה בשנת 63 לספירה אשר קבעה "שיהיו מושיבין מלמדי תינוקות בכל מדינה ומדינה ובכל עיר ועיר, ומכניסין אותן כבן שש כבן שבע" (תלמוד בבלי, בבא בתרא, פרק ב' דף כ"א) ועד להחלת חוק לימוד חובה והרחבתו לאורך שנותיה של מדינת ישראל.

ניתן לציין שלושה ציוני דרך להרחבת הזכות המוקנית לילדי הגן וביסוס מעמד החינוך הקדם יסודי. הראשון היה ביולי 1949 עם הבאתו של חוק לימוד חובה החל מגיל 5 לדיון בכנסת על ידי שר החינוך הראשון זלמן שז"ר. בדבריו בפני הכנסת תאר השר את מציאות החינוך בארץ: "יש מקומות שבהם רק חמישית של אלה המתחילים ב-א' מגיעה ל-ח' והלא עניין לנו עם האומה העברית האומה שידעה את החוק של 'ושיננתם לבניך' עוד מראשית עלייתה על הבמה ההיסטורית. ואומה זו הן ידעה גם בשנות האפלה שלה לשמור על נכס זה של לימוד חובה לכל ילדיה" (דברי הכנסת, ישיבה ע"ז 6.9.1949).

התיקון השני לעניין הגיל הרך לחוק חינוך חובה ולימוד חינוך היה משנת 1984, עת הוחל החוק לגילאי 3-4 ביוזמת חה"כ אורה נמיר. מאחר והתקציב היה מוגבל, יישום החוק בוצע רק בשכבות החלשות יותר של החברה הישראלית. התיקון השלישי הפך את החינוך מגיל 3 כזכות מוקנית לכלל ילדי ישראל החל משנת 2012 בעקבות "ועדת טרכטנברג". מהלכים מצטברים אלה היו למנוף אשר תרם ליצירת תשתית חיונית להגברת המוכנות ללימודים בשלב החינוך היסודי.

ערכה הרב של השקעה בגיל הרך מתועד במגוון מחקרים התומכים ומצביעים על הדיבדנדים בהם זוכות אומות המשקיעות בשלב החינוך המוקדם. המסמך המובא בזאת נועד להביא בפני מקבלי ההחלטות, דרגים מקצועיים ודרגים נבחרים כאחד, ממצאים השוואתיים על הנעשה באומות העולם בתחום החינוך המוקדם, ובכך לסייע להגדיר יעדי המשך לפיתוח וצמיחה של שלב חינוך זה כמו גם הגברת הישגיו.

תוכן העניינים

פרק	עמוד
א. רקע	2
ב. חקיקה והשפעתה על שיעור ההשתתפות	7
ג. ההוצאה לחינוך בגיל הרך	14
ד. מספר ילדים ומספר אנשי צוות	22
ה. הכשרת גננות והשכלתן	29
ו. מדיניות פדגוגית: הוראה, למידה והערכה	33
מקורות	42
נספחים	43

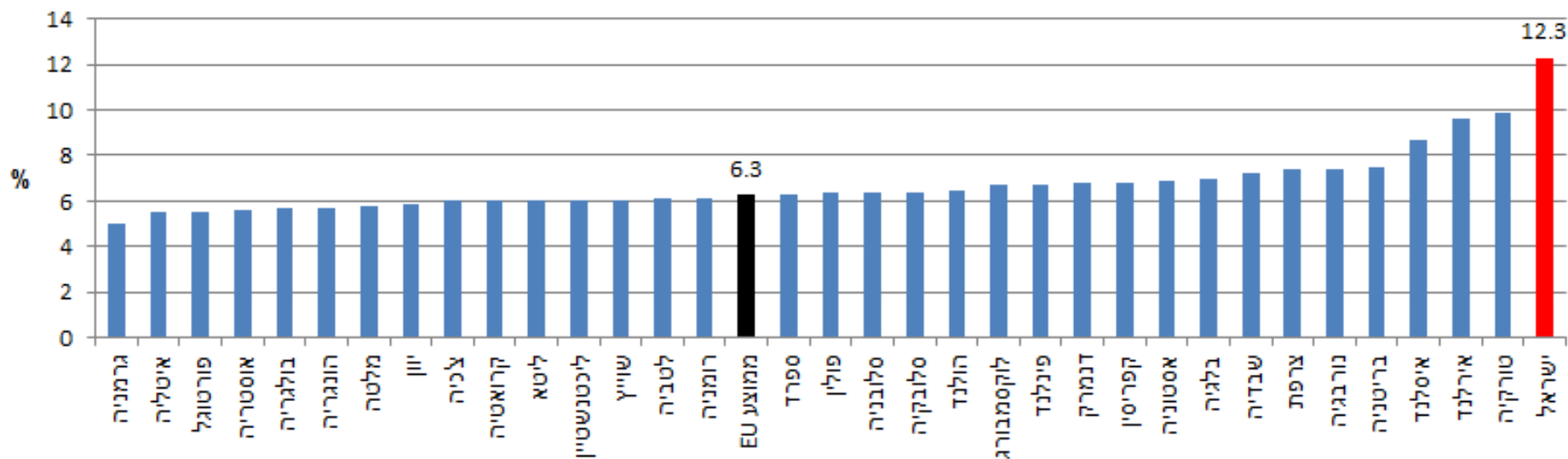
א. רקע

מהי ההצדקה המקובלת בעולם למדיניות השקעה ציבורית בחינוך וטיפול לגיל הרך?

- מחקרים מצביעים כי בגיל הרך המוח גמיש במיוחד ומאפשר התפתחות מהירה של כישורים קוגניטיביים (בדגש על אוריינות שפה), כישורים רגשיים וחברתיים וכישורים סנסו-מוטוריים.
- מסיבה זו, חסכים סביבתיים בגיל הרך יוצרים פערים בהתפתחות שהשפעתם ניכרת גם בגיל הבגרות.
- מאותה סיבה, קל יותר לצמצם פערים בגיל הרך ואף לסגור פערים קיימים, בהשוואה להתערבויות בגילאים מאוחרים.
- לדוגמה, ניתוח הישגים במבחנים בינלאומיים מצביע על קשר בין משך שהייה במסגרות לגיל הרך ובין הישגים בשפת אם ובמתמטיקה בבית הספר היסודי ובתיכון.
- הגדלת הכנסה של משק הבית בשל השתלבות נשים בכוח העבודה.
- הקטנת ההוצאה המשפחתית בשל המימון הציבורי לגיל הרך.
- לסיכום - קידום שוויון הזדמנויות לפרט, שוויון מגדרי, הגדלת ההכנסה של משק הבית ותרומה לצמיחה כלכלית של כלל המשק.

דמוגרפיה - בישראל אחוז הילדים בגיל הרך מכלל האוכלוסייה גבוה יחסית למדינות אירופה

אחוז בני 0-5 מקרב האוכלוסייה במדינות אירופה ובישראל,
נתוני 2013

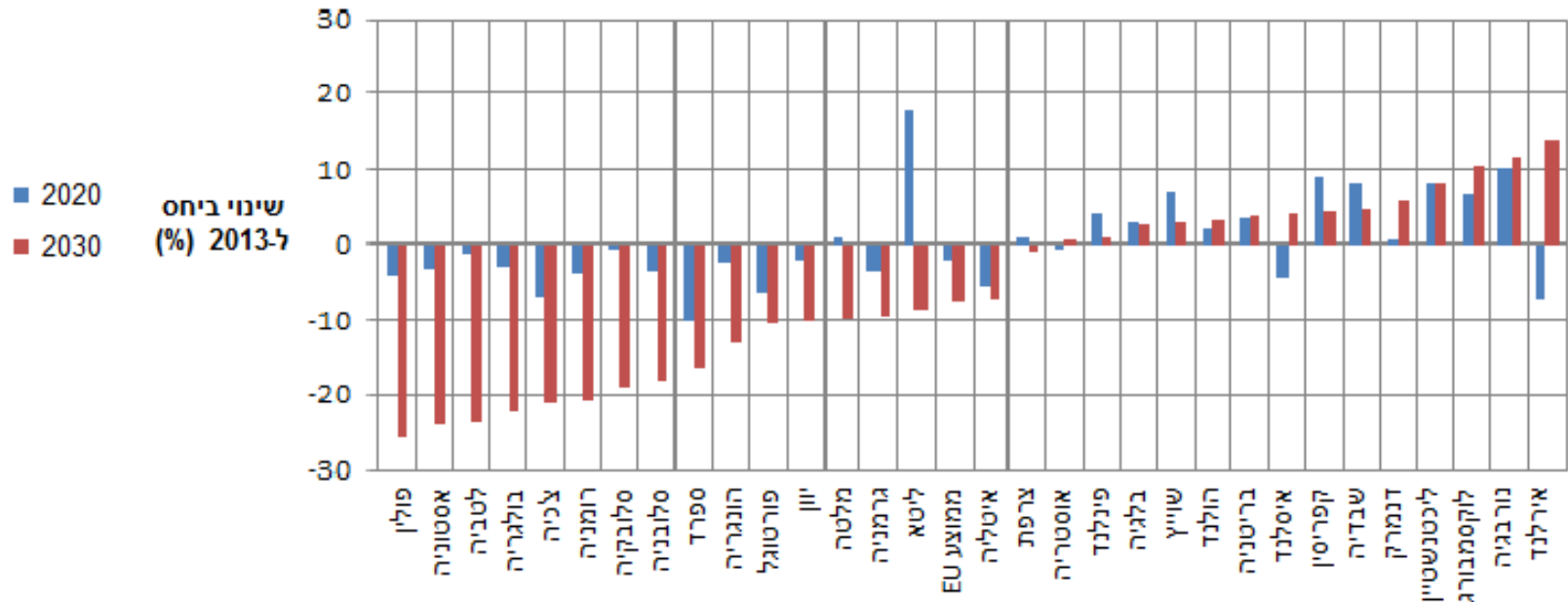
מקורות:

EC (2014)

למ"ס (2015)

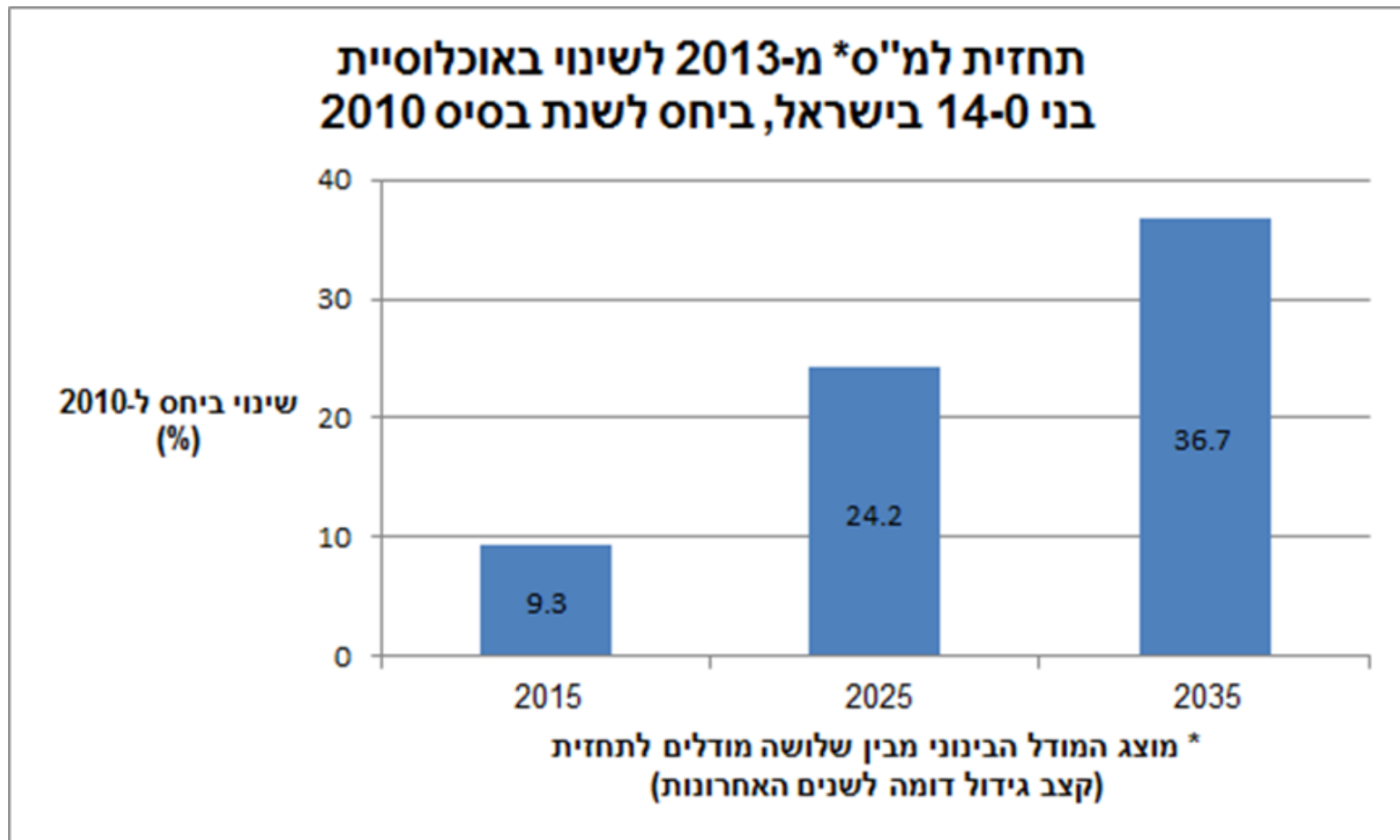
במדינות רבות באירופה אוכלוסיית הגיל הרך הולכת וקטנה ...

תחזית שינוי בגודל האוכלוסייה בגילאי 5-0 ביחס לשנת
הבסיס 2013 במדינות אירופה

EC (2014)

... ואילו בישראל התחזית הסבירה היא גידול באוכלוסיית הילדים

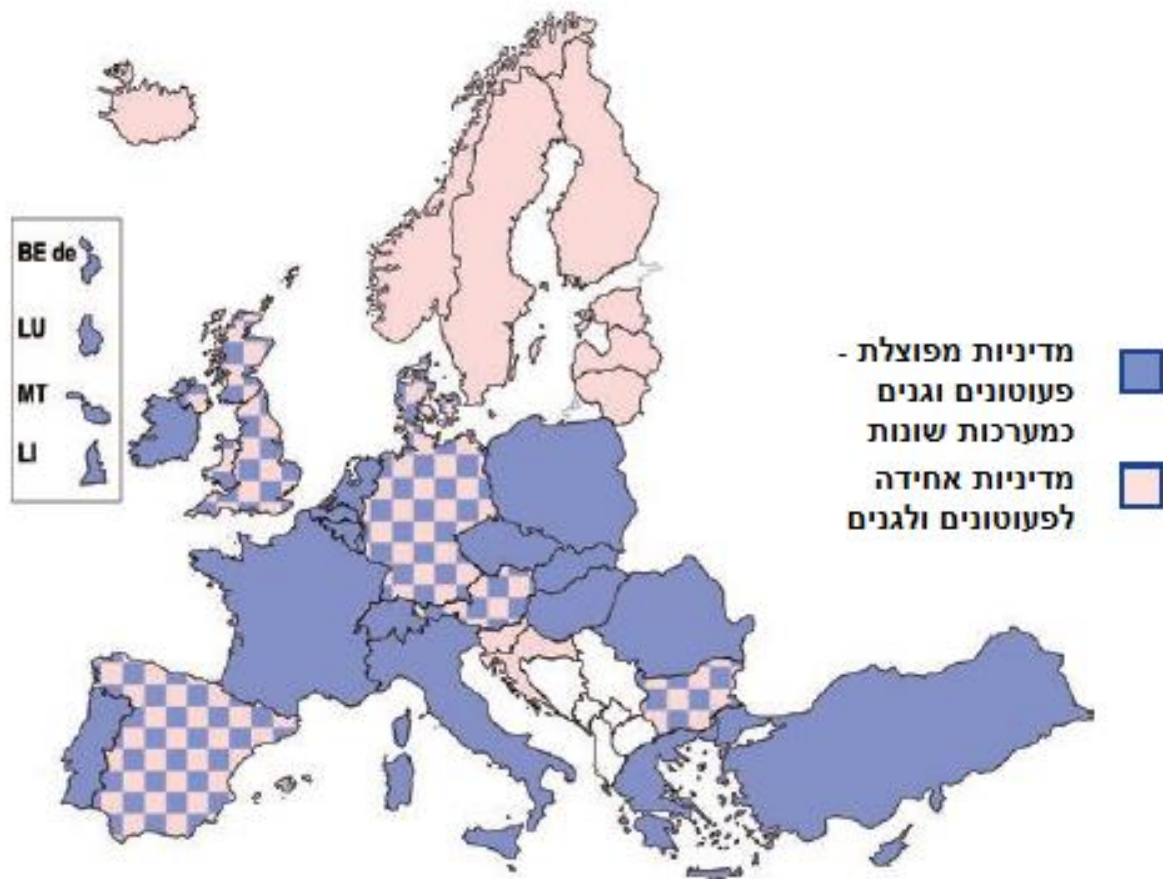
למ"ס (2013)

ב. חקיקה והשפעתה על שיעור ההשתתפות

ארגון המסגרות לגיל הרך

- במרבית ארצות אירופה המערכת מפוצלת על-פי גיל ומפרידה בין פעוטונים, לרוב עד גיל 3, לגני ילדים.
- האבחנה הקיימת היא בין מסגרות טיפוליות לגיל הרך לבין מסגרות חינוכיות לגיל הרך.
- האחריות לרגולציה ולמימון מחולקת בין רשויות שונות. האחריות לפעוטונים נתונה לרוב בידי הרשות האחראית לבריאות, רווחה או משפחה ואילו האחריות לגנים הינה בידי משרד החינוך.
- לפיצול זה השפעה גם על ההסמכה הנדרשת מאנשי הצוות החינוכי ו/או הפיקוח על המסגרות.
- במערכות חינוך שאינן מפוצלות, ילדים מתחנכים לרוב במסגרת אחת עד גיל בית ספר ללא מעברים ותחת פיקוח משרד החינוך.

ארגון מסגרות החינוך והטיפול בגיל הרך באירופה, נכון ל-2013-12

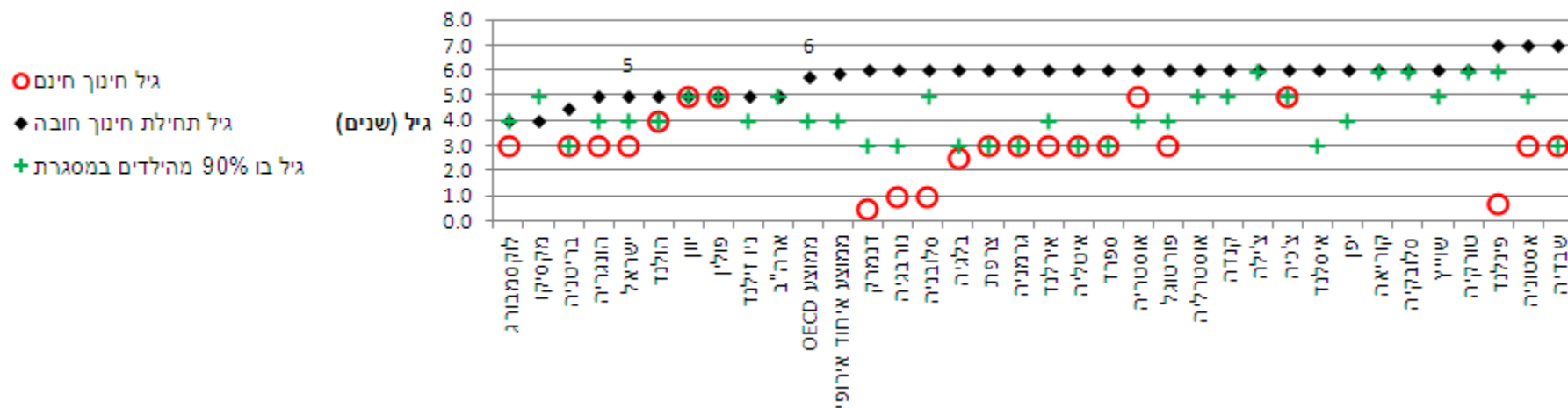
EC (2014)

חינוך חינם וחינוך חובה בגיל הרך

- ממצאי מחקר מדגימים באופן עקבי את ההשפעה החיובית של חינוך קדם יסודי על התפתחות ילדים.
- ההשתתפות במסגרות הגיל הרך היא משתנה מנבא להצלחתם של ילדים, בעיקר בשכבות הסוציו-אקונומיות הנמוכות.
- כלים מרכזיים להעלאת שיעור ההשתתפות – חינוך חינם, חינוך חובה ושילוב של שני הכלים.
- מנתוני ה-OECD שפורסמו ב-2014 עולה כי אין קשר בין גיל חינוך חינם לגיל חינוך חובה.
- נכון לשנת 2012 אין מדינה בה חינוך החובה מתחיל בגיל 3. הגיל השכיח לתחילת חינוך חובה הוא 6 (22 מדינות), המציין את תחילת הלימודים בבית הספר היסודי.
- חינוך חובה בגיל 4 קיים רק בשתי מדינות אירופיות, בחלק מארה"ב ובחלק מבריטניה. לעומת זאת, במדינות צפון אירופה ומזרחה הנטייה היא להתחיל את חינוך החובה מאוחר יחסית, בגיל 7 (שבדיה, פינלנד, אסטוניה, וכן ברוסיה ובדרום אפריקה).
- מנתוני ה-OECD עולה כי 16 מדינות מתוך ה-33, ביניהן ישראל, מציעות חינוך חינם בגילאי 3 ואף קודם לכן.
- מדינות המעניקות חינוך חינם מתחת לגיל 3 אינן רואות בו כחינוך חובה. הפער בולט ביחס לפינלנד, בה שירותי מעונות מוענקים חינם לתינוקות מגיל 8 חודשים אך חינוך החובה מתחיל בגיל 7.
- מתוך הממצאים עולה כי ישנו קשר בין מימון ממשלתי לחינוך בגיל הרך ובין שיעור ההשתתפות. ברוב המדינות בהן החינוך בגיל הרך הוא חינם (אך לא חובה), שיעור ההשתתפות במסגרות החינוך הוא סביב 90% ואף למעלה מכך כבר בגילאי 3. לעומת זאת, במדינות בהן חינוך חינם מתחיל בגיל מאוחר יותר, שיעור ההשתתפות נמוך יותר.

חינוך חינם – השכיח גיל 3; חינוך חובה – השכיח גיל 6

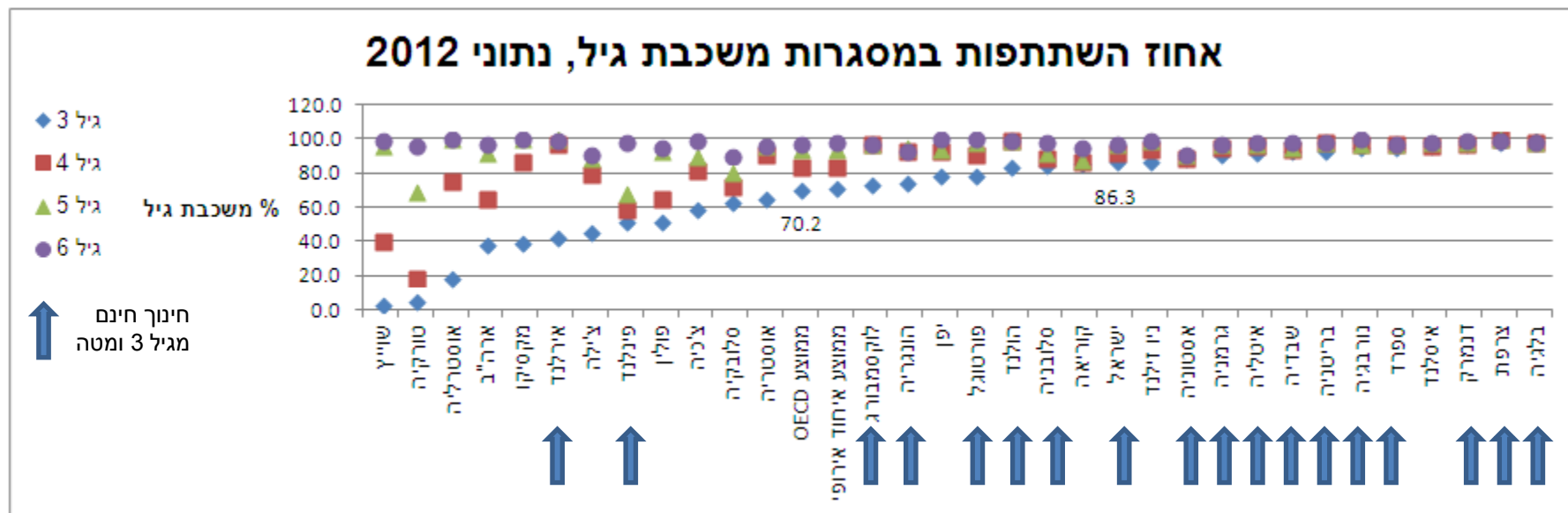
גיל חינוך חינם לעומת גיל חינוך חובה במדינות OECD, נתוני 2012

EAG (2014)

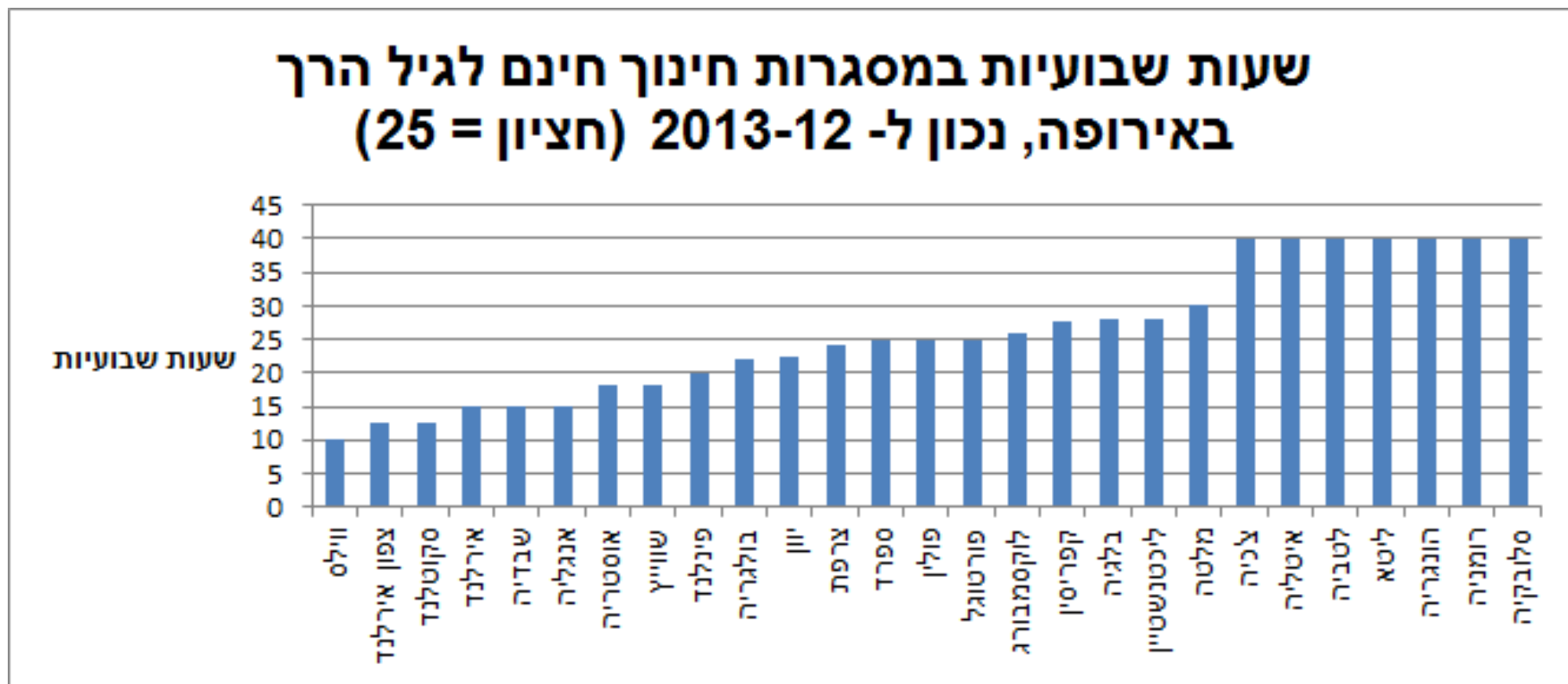
EC (2014)

התוצאה: במדינות בהן חינוך חינם ניתן מגיל 3 ואף לפני כן שיעור ההשתתפות גבוה מאד כבר מגילאים מוקדמים

EAG (2014)

באירופה קיימת שונות רבה במס' שעות שבועיות במסגרות חינוך חנים (שעתיים ביום עד יום מלא)

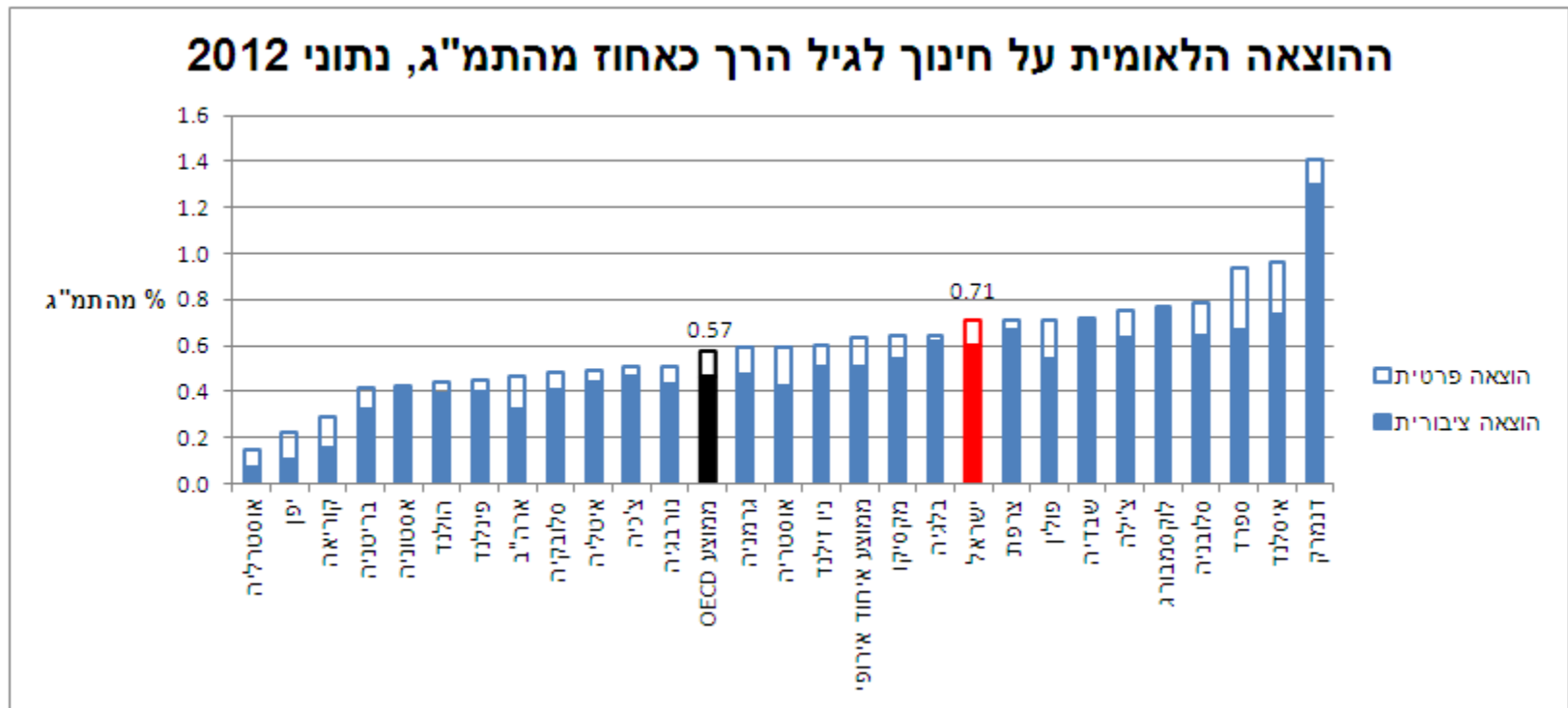
EC (2014)

ג. ההוצאה לחינוך בגיל הרך

הוצאה ציבורית ופרטית בגיל הרך

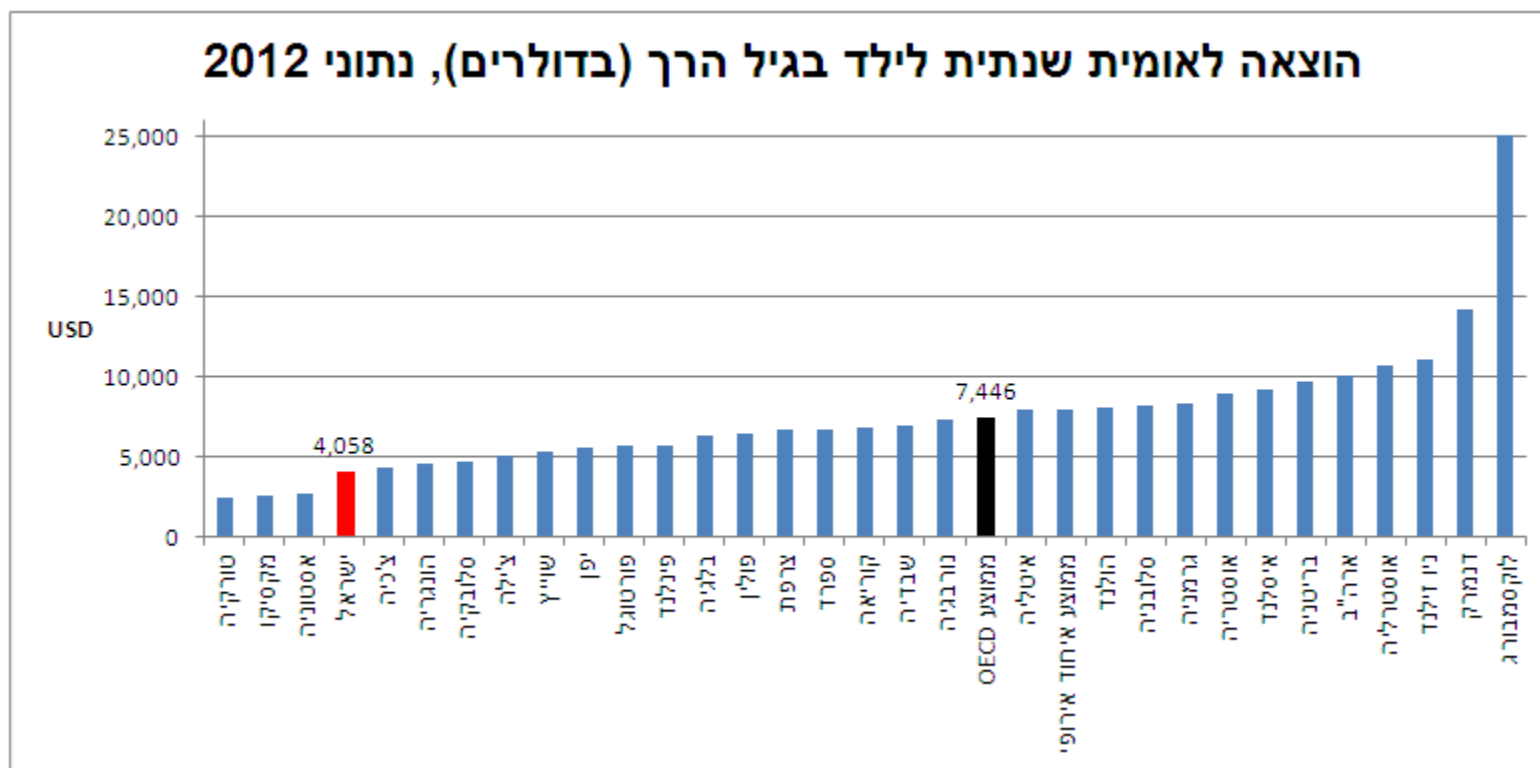
- מימון ציבורי מאפשר למסגרות ציבוריות גיוס של אנשי צוות מיומנים ויצירת סביבה חינוכית המאפשרת התפתחות מיטבית של הילדים.
- במדינות בהן ההקצאה הציבורית לגיל הרך נמוכה, נוטים ההורים לשלוח את ילדיהם למסגרות פרטיות (דוגמה – יפן, ארה"ב).
- ההוצאה הציבורית לחינוך קדם יסודי, בממוצע במדינות ה-OECD, הנה 81.3% מסך ההוצאה הלאומית לשלב החינוך המוקדם.

סך ההוצאה הלאומית לחינוך לגיל הרך בישראל כאחוז מהתמ"ג גבוה בהשוואה לממוצע OECD ...

EAG (2014)

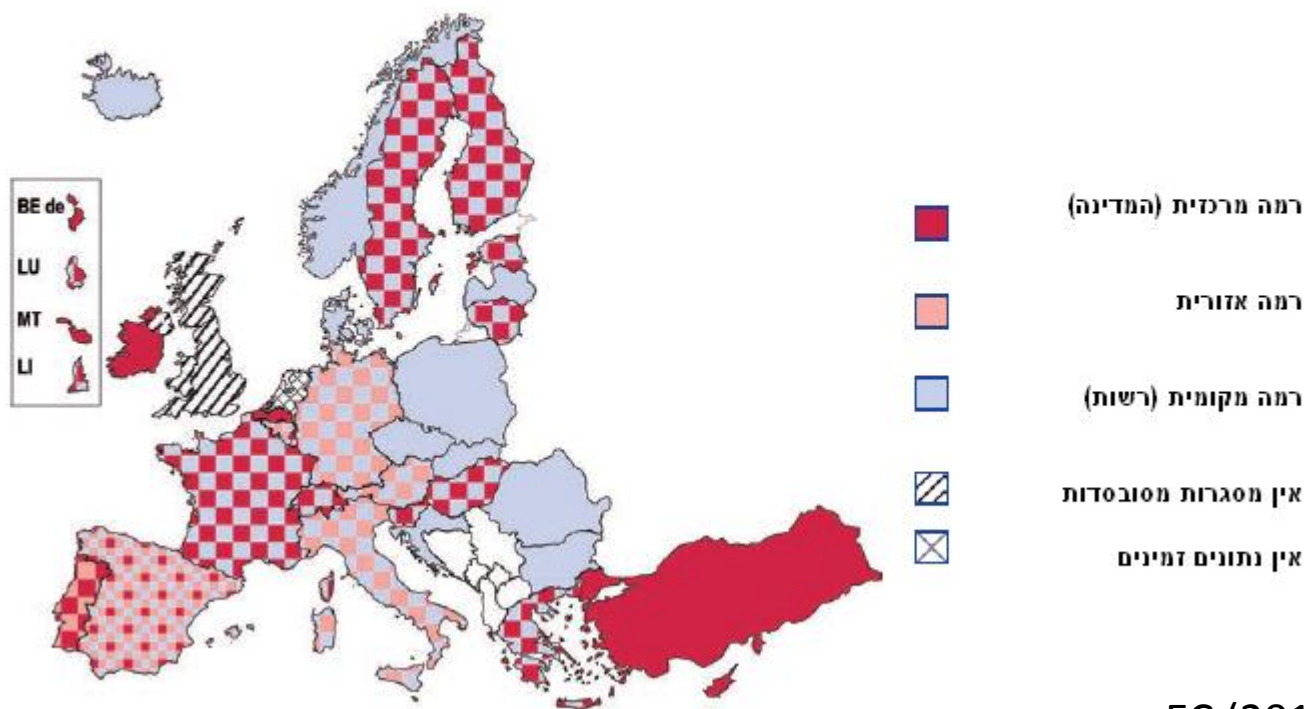
אך ההוצאה הלאומית לילד בחינוך הקדם יסודי נמוכה במונחים דולריים ביחס לממוצע OECD

EAG (2014)

הוצאה ציבורית מתחלקת בין המדינה, המחוז ו/או הרשות מקומית

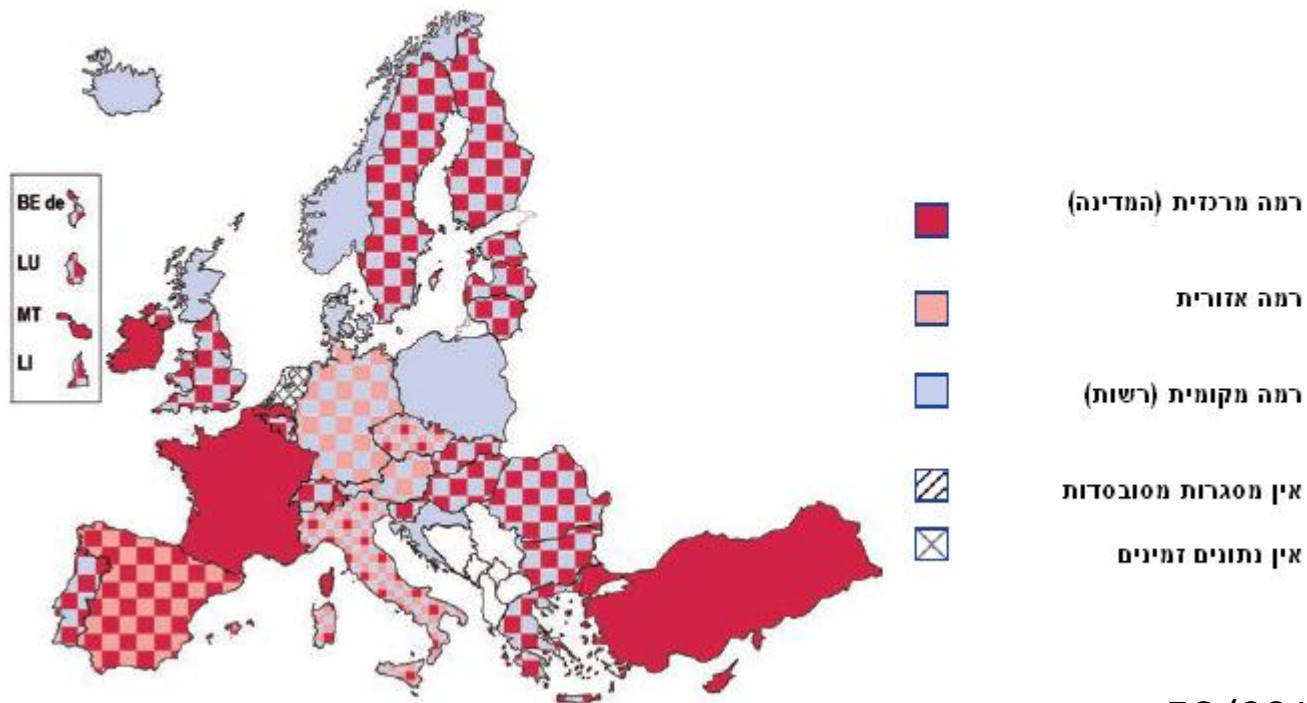
רשויות אחראיות למימון פעוטונים במדינות
אירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

המדינה מעורבת יותר בחינוך החל מגיל 3 (השוו לתרשים הקודם)

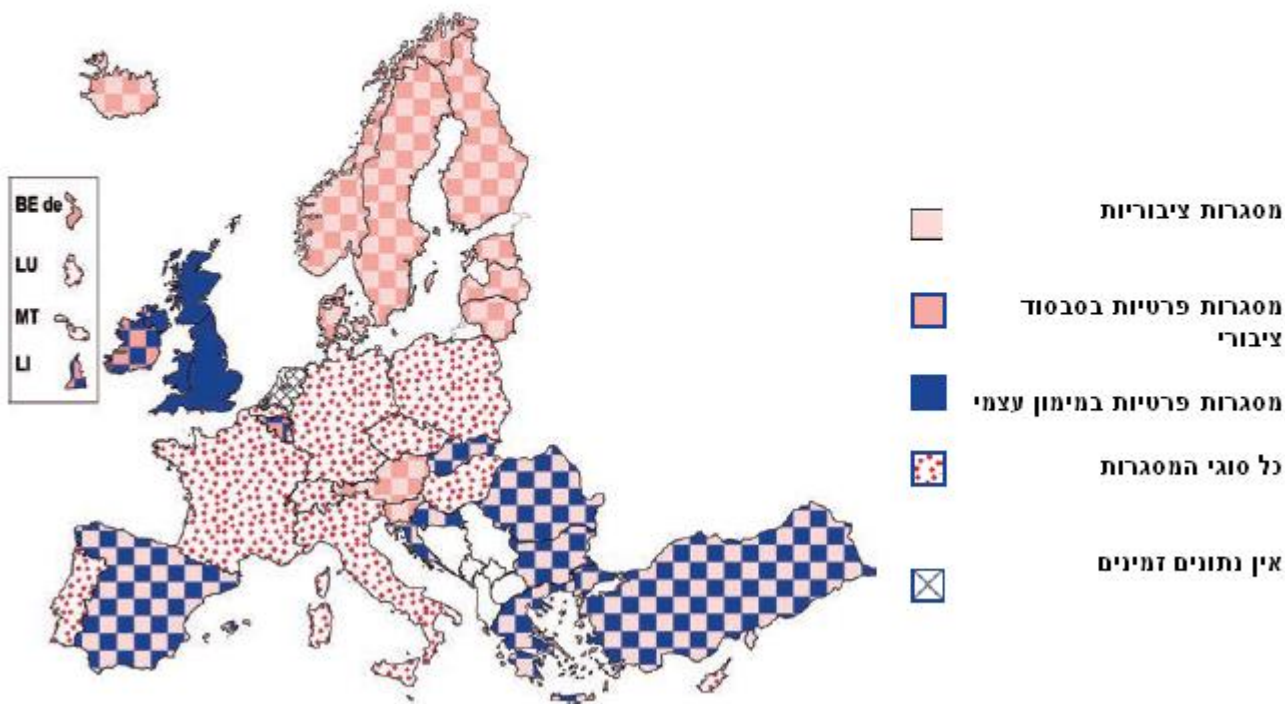
רשויות אחראיות למימון הגנים במדינות
אירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

הפעלת מסגרות ע"י המגזר הפרטי באירופה שכיחה יותר בגילאי לידה עד שנתיים

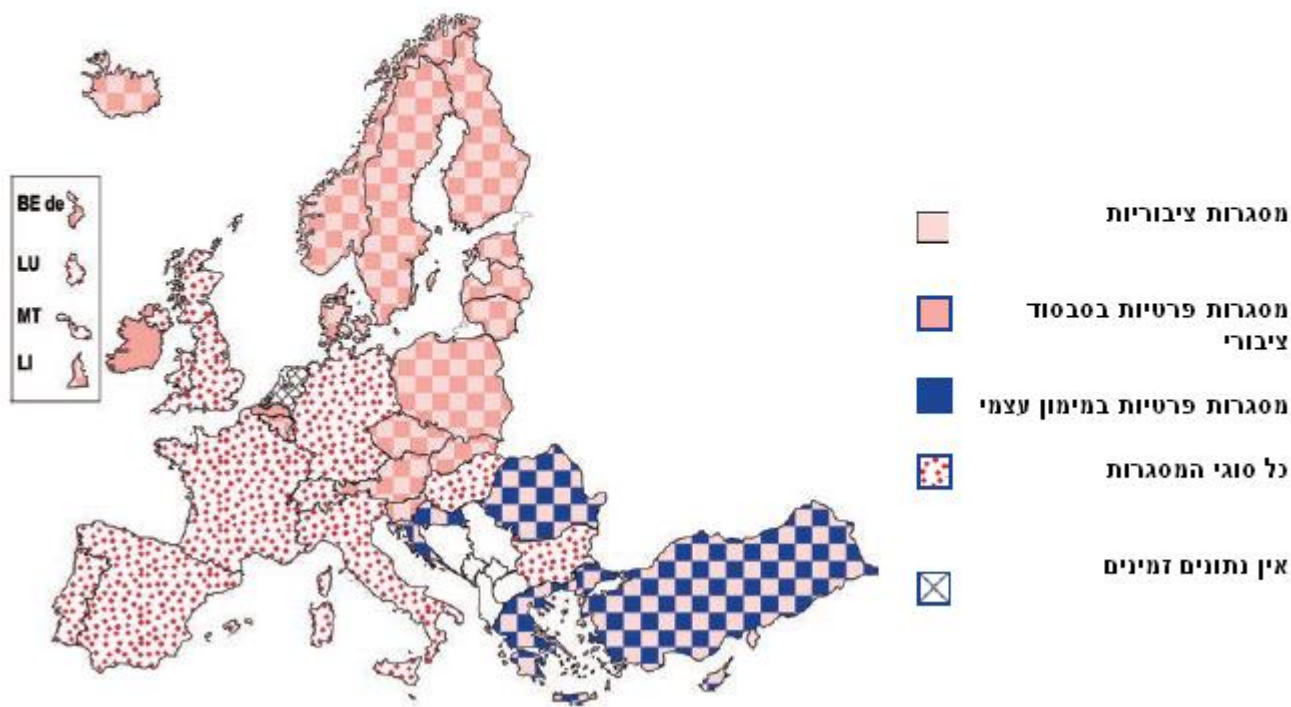
בעלות פרטית וציבורית על פעוטונים במדינות
אירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

בעוד המגזר הציבורי דומיננטי החל מגיל 3

בעלות פרטית וציבורית על הגנים במדינות
אירופה, נכון ל-2013-12

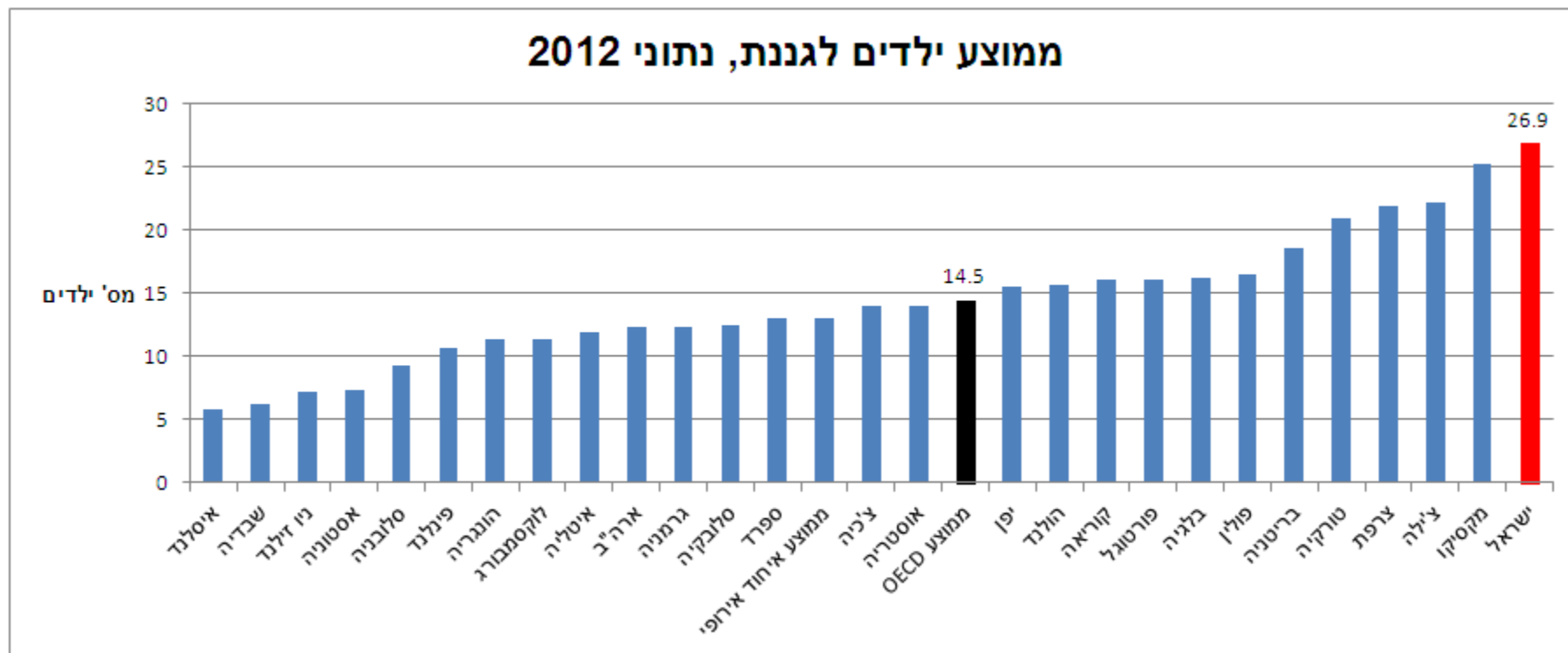
EC (2014)

ד. מספר ילדים ומספר אנשי צוות

גודל המסגרת ויחס ילדים לאנשי צוות

- מחקרים רבים הדגישו את הקשר בין מספר אנשי הצוות, מספר הילדים ואיכות המסגרת החינוכית בגיל הרך.
- במסגרות בהן היחס בין אנשי הצוות לילדים נמוך נמצא כי תנאי העבודה טובים יותר ורמות המתח קטנות.
- יחס נמוך בין מס' ילדים לצוות מאפשר להקדיש זמן רב יותר לאינטראקציות משמעותיות עם הילדים. נמצא כי בתנאים אלה רמת שיתוף הפעולה בין הילדים עולה וגבוהים יותר הישגיהם במבדקים הבוחנים מיומנויות קוגניטיביות ושפתיות.
- בממוצע, במדינות ה-OECD ישנה גנת אחת לכל 14.5 ילדים ואילו בישראל 26.9.
- במדינות אחדות, כולל ישראל, הקטנת היחס הנה באמצעות שילוב סייעות חינוכיות.
- כתוצאה משילוב סייעות בעבודת החינוך הקדם יסודי, הממוצע בישראל לכל איש צוות הוא 12.8 ילדים ובכך היא קרובה לממוצע ה-OECD.

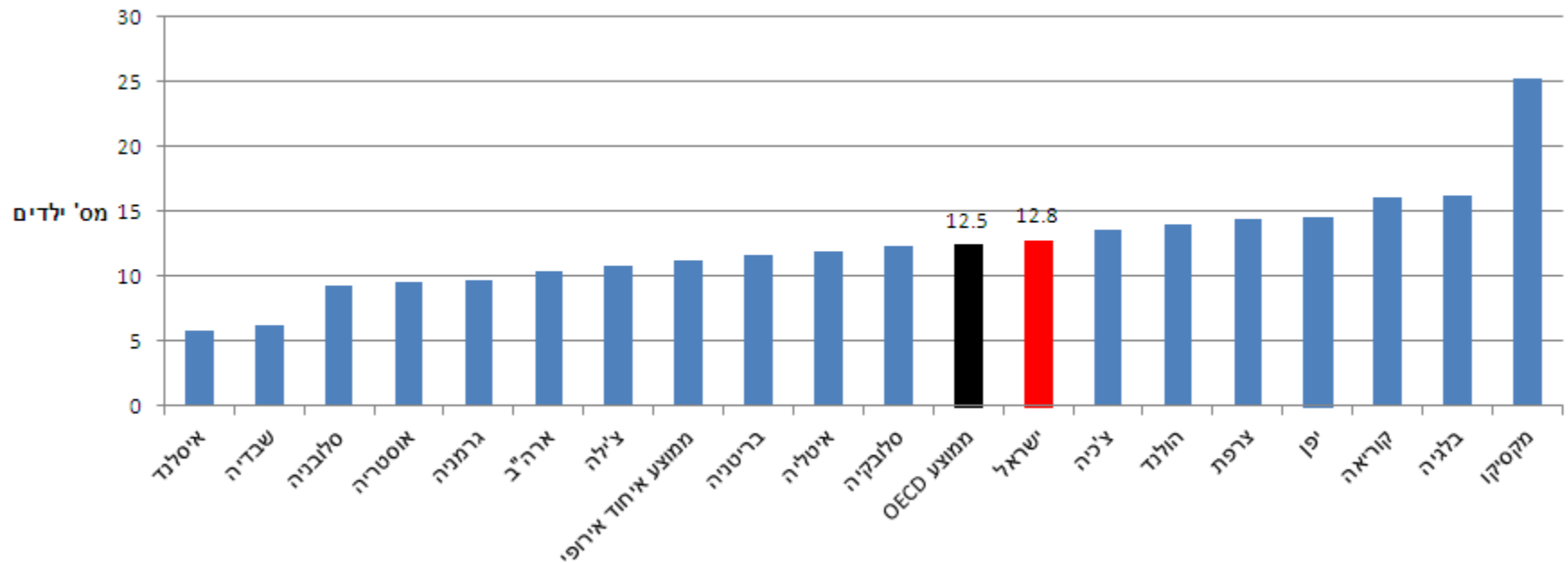
גודל גן ממוצע בישראל בהשוואה למדינות ה-OECD

EAG (2014)

יחס ילדים לאשת צוות – ישראל קרובה לממוצע OECD

ממוצע ילדים לאשת צוות (גננת/סייעת), נתוני 2012

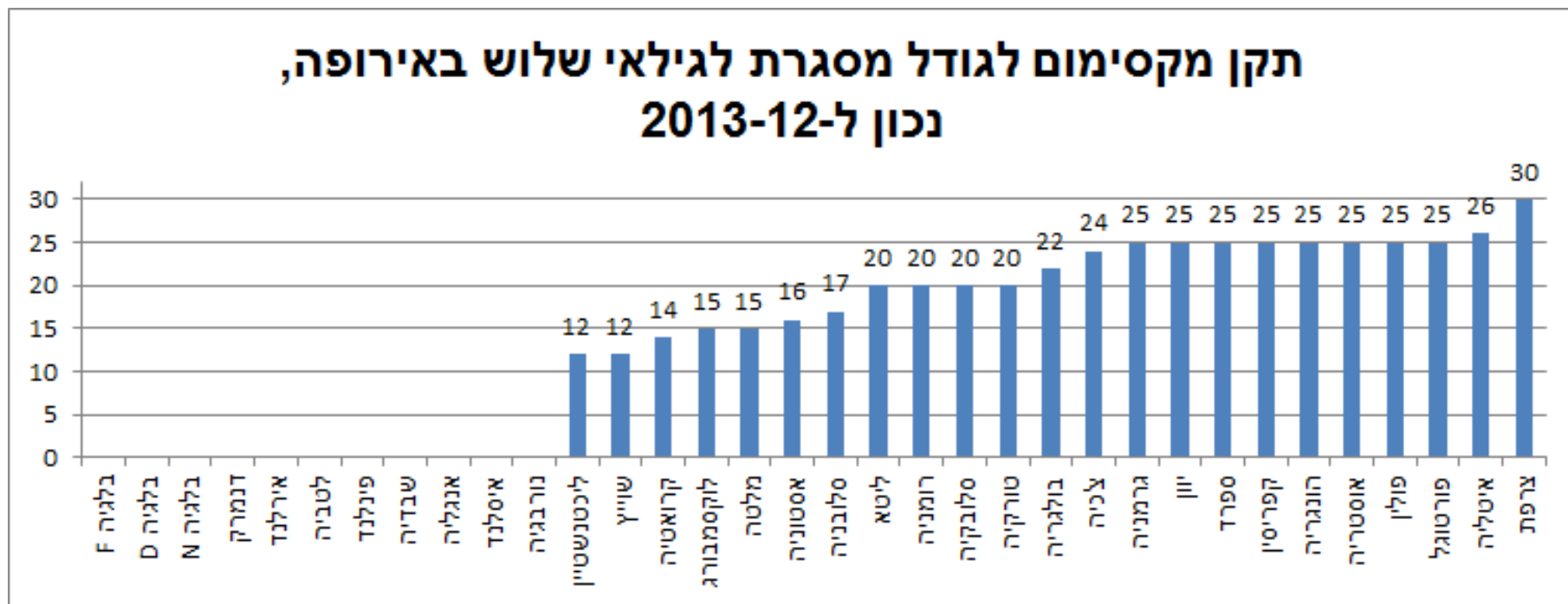

EAG (2014)

תקני מקסימום באירופה

- מרבית מדינות אירופה יצרו כללים הקובעים את מספר הילדים המקסימלי לכל איש צוות ו/או לגודל קבוצה מקסימלי. בקביעת הכללים לרוב נעשית אבחנה בין ילדים עד גיל 3 לבין ילדים מעל גיל 3.
- רק ארצות מועטות (דנמרק, לטביה, שוודיה ואיסלנד) לא קבעו כללים ומותירות סמכות זו למערכות החינוך של הרשויות המקומית/מחוזות.
- אירלנד, ליטא ומלטה קבעו את הסטנדרטים הגבוהים ביותר לטיפול בגיל הרך: מבוגר אחד לכל 3 פעוטות עד גיל שנה. באנגליה כללים אלו תקפים עד גיל שנתיים.
- במרבית ארצות אירופה התקנים הללו מוכפלים או משולשים בגילאי שנתיים-שלוש.
- ההבדלים המהותיים בין מדינות הם ביחס לגודל קבוצה, בעיקר בכל הקשור לפעוטות. כך למשל בעוד שבאסטוניה, קרואטיה וליטא קבוצה של פעוטות מתחת לגיל שנה לא תכלול יותר מ- 5-6 פעוטות, באנגליה, ניתן לכלול עד 26 פעוטות בקבוצה תוך שמירה על יחס של איש צוות אחד לכל 3 פעוטות.
- עבור קבוצות של גילאי 5 ומעלה, התמונה היא הומוגנית יותר כאשר גודל הקבוצה המקסימלי נע בין 20-30 ילדים. מספר אנשי הצוות המופקד על כל קבוצה משתנה וכולל לרוב גננת אחת או שתיים ומספר משתנה של סייעות.

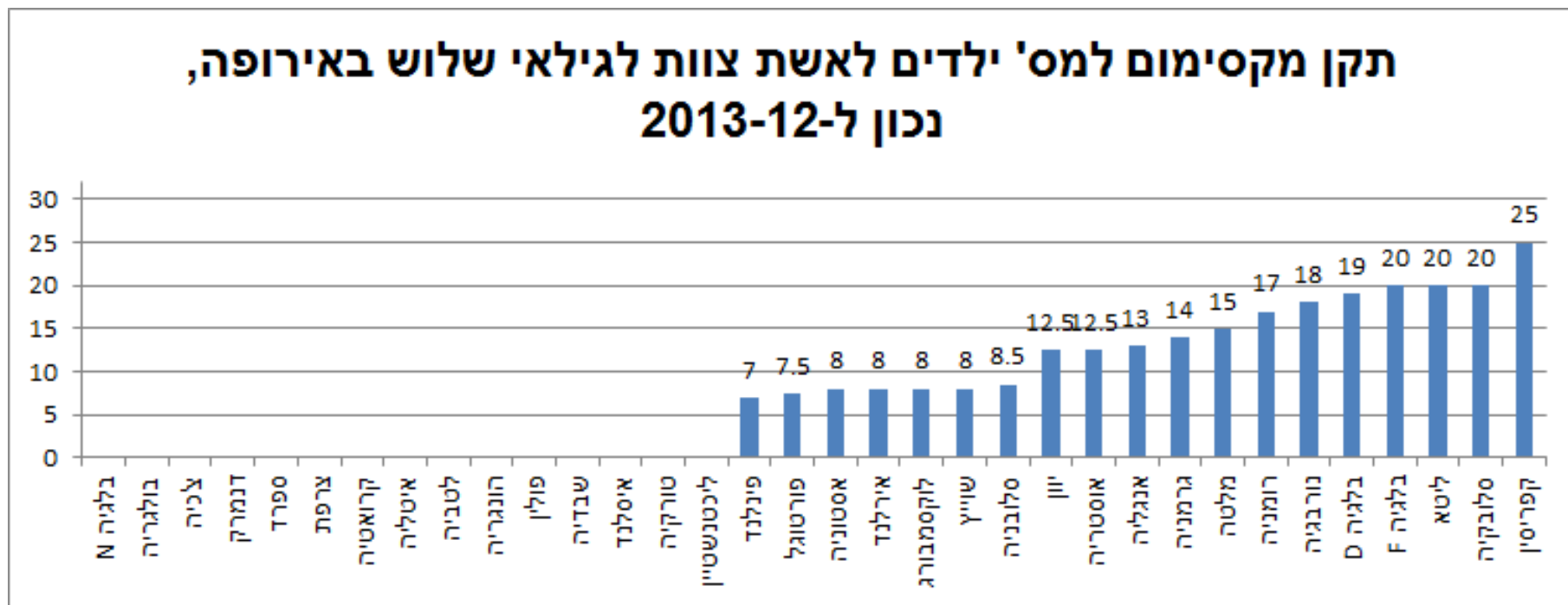
תקן מקסימום לגודל מסגרת – גיל 3

במדינות בהן לא מופיע תקן מקסימום לגודל מסגרת קיים בד"כ תקן מקסימום ליחס מספרי של ילדים לאנשי צוות. הנתונים לגבי יתר הגילאים מופיעים בנספח.

מקור: EC (2014)

תקן מקסימום ליחס ילדים לאנשי צוות - גיל 3

במדינות בהן לא מופיע תקן מקסימום ליחס מספרי של ילדים לאנשי צוות קיים בד"כ תקן מקסימום לגודל מסגרת. הנתונים לגבי יתר הגילאים מופיעים בנספח.

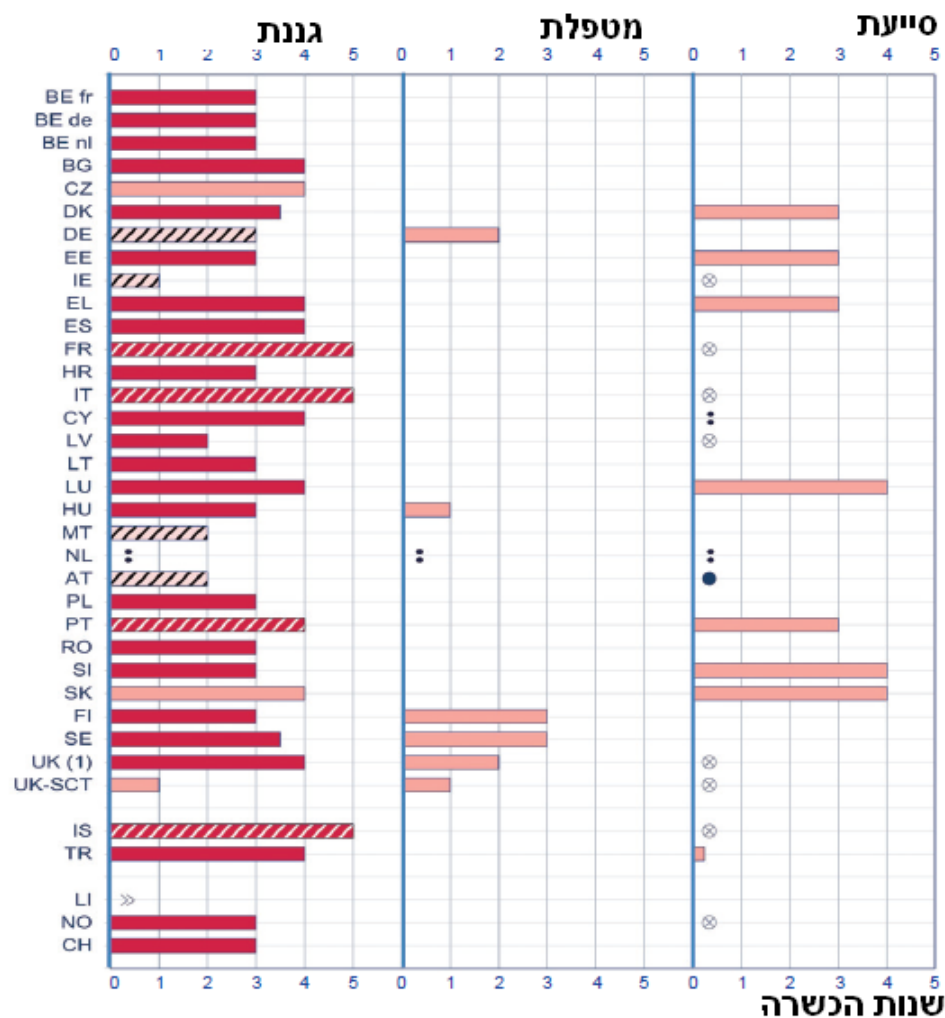
מקור: EC (2014)

ה. הכשרת גננות והשכלתן

שתי גישות רווחות להכשרה ופיתוח מקצועי במערכות חינוך לגיל הרך באירופה

- ביותר מחצי ממדינות אירופה ישנן הנחיות אחידות להכשרת אנשי צוות החל מגיל לידה ועד גיל יסודי.
- מדינות אלו דורשות הכשרה של תואר ראשון לפחות בתחום החינוך.
- במדינות אחרות ההתייחסות שונה לאנשי צוות העובדים עם גילאים צעירים לעומת הגילאים המבוגרים יותר הבאה לידי ביטוי בהסמכה/השכלה נמוכה יותר לעבודה עם הגילאים הצעירים.
- המשך ההתפתחות המקצועית של אנשי צוות תפס מקום מרכזי בשנים האחרונות באירופה. תהליך זה מאפשר לאנשי הצוות לא רק להרחיב את הידע והמיומנויות אלא לרכוש הסמכות מתקדמות יותר כחלק מתפיסה של למידה לאורך קריירה.
- לפיכך, בחלק גדול מארצות אירופה השתתפות בתהליכי התפתחות מקצועית הפכה לחובה.
- בחלק מהמדינות קיימת הבחנה בין אנשי צוות העובדים עם ילדים בגיל הרך מאוד לעומת אנשי צוות העובדים עם ילדים בוגרים יותר.

הכשרת גננות – לרוב תואר ראשון/שני

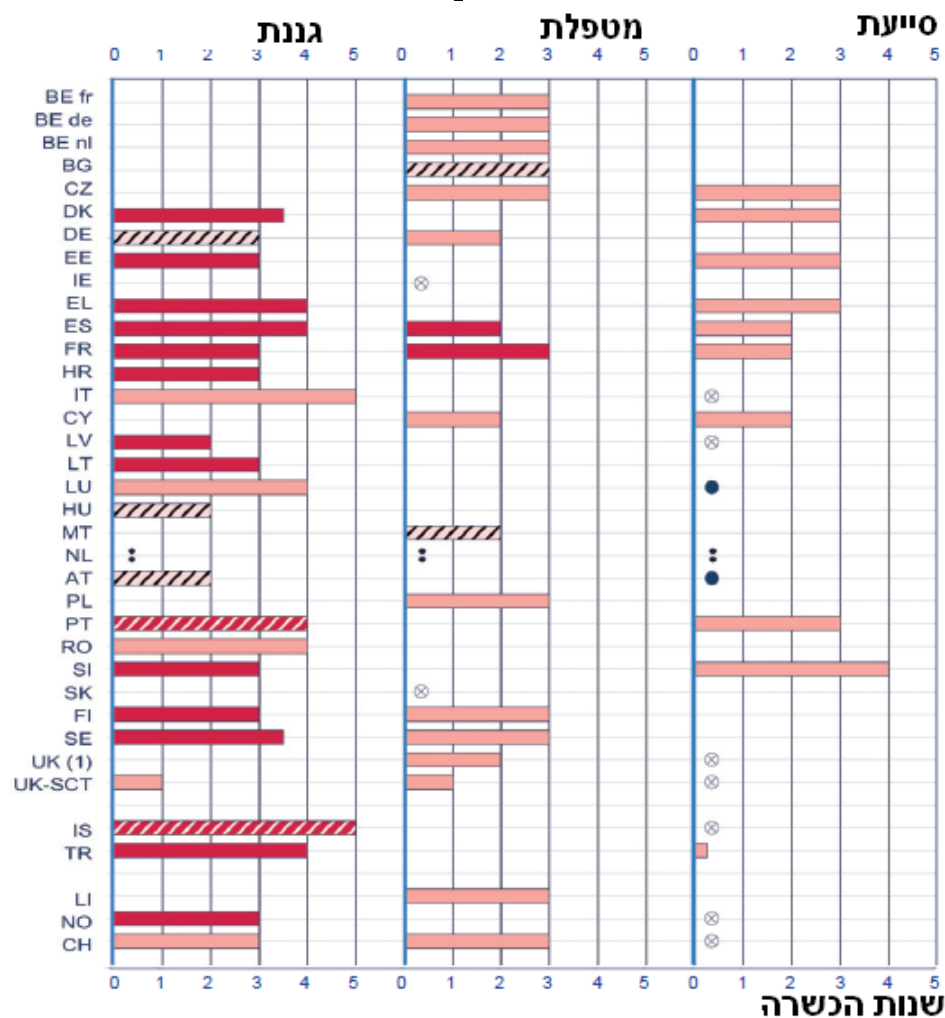

תיכונית
 על-תיכונית
 תואר ראשון
 תואר שני

הסמכה אחרת
 ללא הסמכה
 לימודים בחו"ל
 אין נתונים

EC (2014)

בפעוטונים – הבדל בין הכשרת מטפלת לגננת

■ תיכונית
▨ על-תיכונית
■ תואר ראשון
▨ תואר שני

● הסמכה אחרת
⊗ ללא הסמכה
» לימודים בחו"ל
: אין נתונים

EC (2014)

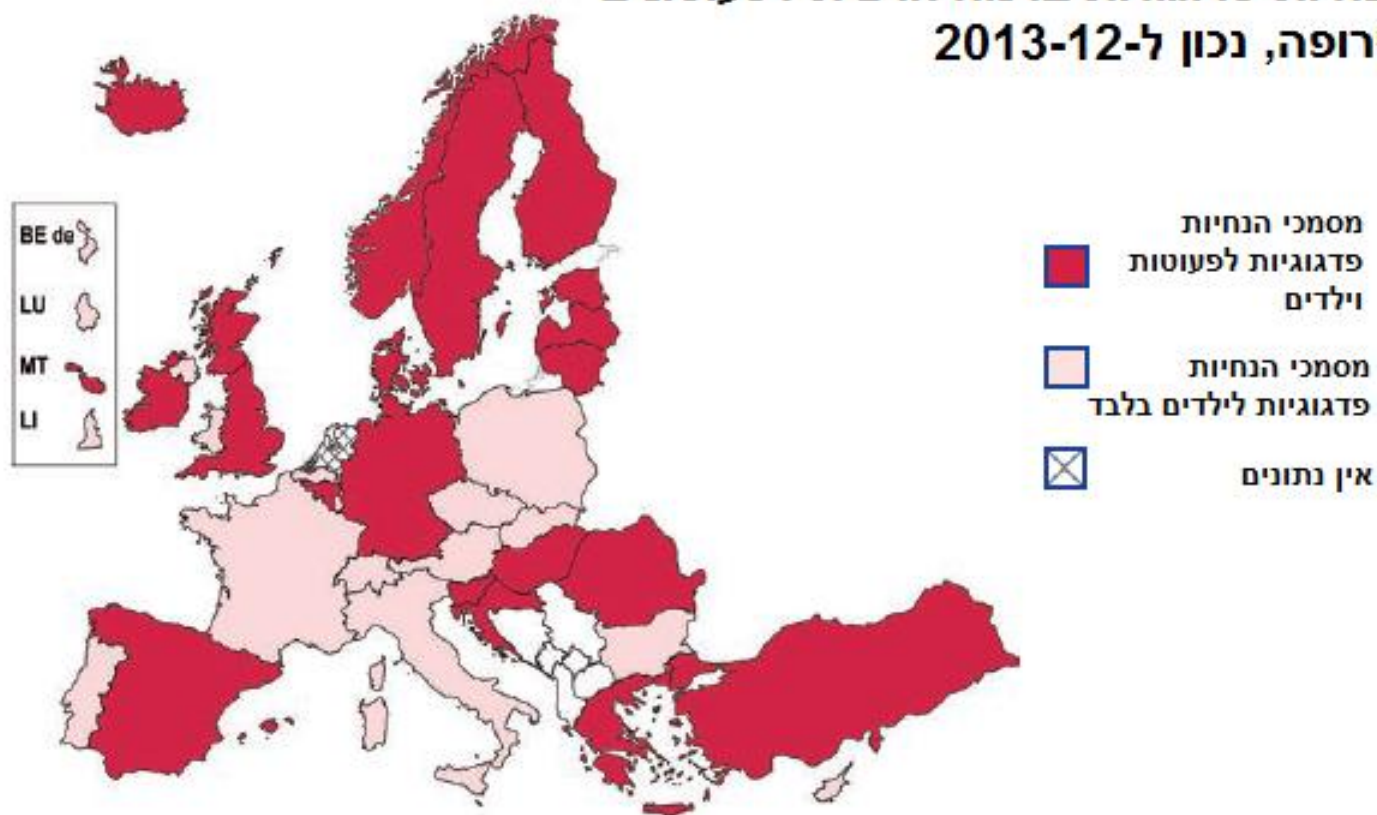
ו. מדיניות פדגוגית: הוראה, למידה
והערכה

מסמכי הנחיות פדגוגיות

- מאז חלחלה ההבנה על חשיבותה הרבה של המסגרת החינוכית בקידום היכולות הקוגניטיביות והשפתיות של ילדים בגיל הרך, החינוך בגילאים אלו זוכה לתשומת לב והשקעות גדולות יותר של ממשלות.
- תשומת לב רבה יותר ניתנת לגילאים 3 ומעלה לעומת הגילאים הצעירים יותר.
- ההנחיות הפדגוגיות כוללות התייחסויות לנושאים: התפתחות אישית, רגשית וחברתית, התפתחות שפה וכישורי תקשורת, התפתחות גופנית וחינוך לבריאות, אוריינות קריאה, אוריינות חשבונית וחשיבה לוגית, הבנת העולם, ביטוי אמנותי ופיתוח היצירתיות והסתגלות לחיי בית ספר.
- גישות פדגוגיות מומלצות לפעילות בגן: פעילות משחק בהנחיית מבוגר ולסירוגין ביוזמת הילד, פעילות לסירוגין בקבוצות קטנות וביחידים ולמידה מבוססת פרויקטים. משחק חופשי מוזכר רק בחלק מההנחיות.
- בחלק מהמדינות ההנחיות הן חלק מחקיקה ורגולציה של תכנית הלימודים ובחלקן הנחיות מקצועיות לאנשי הצוות החינוכי.

מעורבות המדינה בפדגוגיה

מסמכי הנחיות פדגוגיות ברמה ארצית לפעוטונים
וגנים באירופה, נכון ל-2013-12

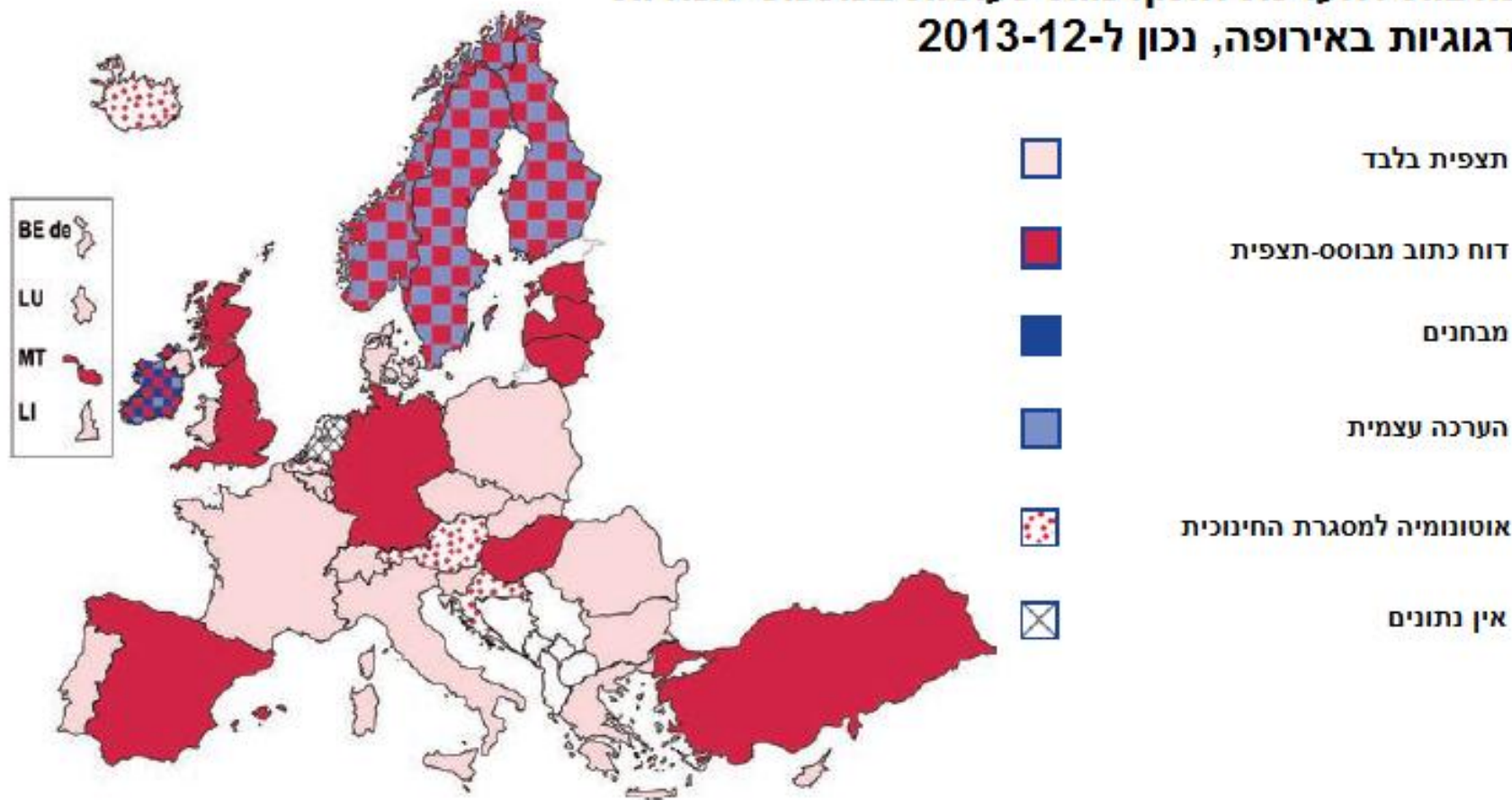
EC (2014)

הערכת התקדמות פעוטות וילדי גן

- הערכה של התקדמותם של ילדים והישגיהם נתפסת כמרכזית בארצות אירופה.
- ההערכה נעשית הן עבור הילד הבודד והן עבור הקבוצה.
- מטרת ההערכה היא לזהות קשיים של ילדים ולבחון את האפקטיביות של החינוך.
- הדגש של ההערכה בגיל הרך הוא על ההתפתחות של הילד כמו גם על מיומנויות שפה ומיומנויות חברתיות.
- תוצאות ההערכה מועברות להורים ולעיתים גם למורים במעבר מהגן לכיתה א'.
- כלי הערכה השכיח הינו תצפית מתמשכת.
- השימוש במבחנים בגיל הרך הינו נדיר ביותר. כאשר נעשה בהם שימוש המטרה היא להעריך מוכנות לבית הספר או מיומנויות שפתיות.
- בחלק מהארצות העושות שימוש במבחנים בגיל זה נדרש אישור הורים.
- הערכה עצמית על ידי הילד אומצה במספר מדינות.
- הערכה זו לוקחת בחשבון את החוויה והתפיסות של הילד.
- המטרה היא לעודד את הילד לקחת חלק אקטיבי בהערכה תוך מודעות למה למד כמו גם לאתגרים ולדרכי ההתמודדות עמם.

המלצות להערכת התקדמות פעוטות

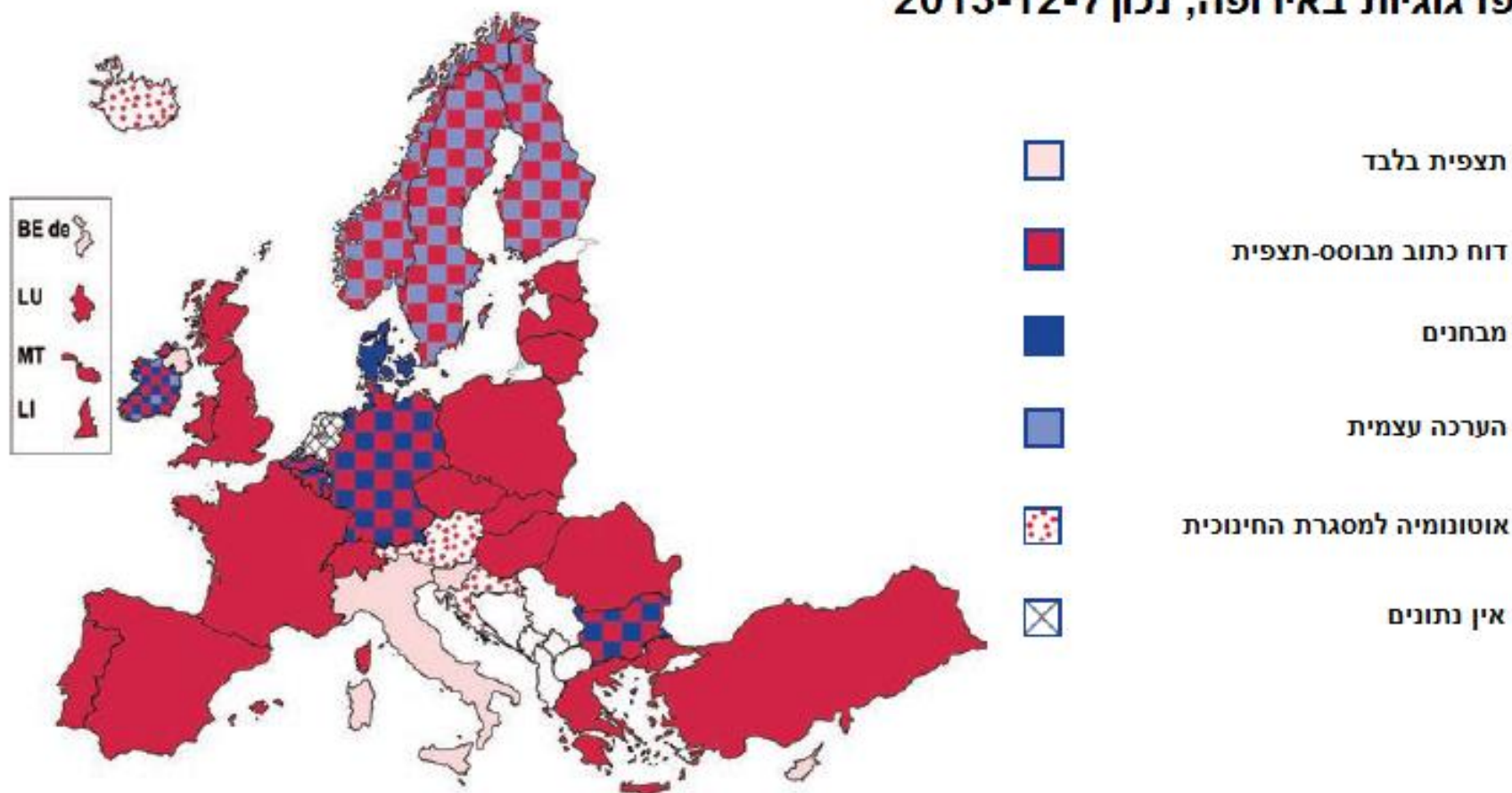
המלצות להערכת התקדמות פעוטות במסמכי הנחיות
פדגוגיות באירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

המלצות להערכת התקדמות ילדי גן

המלצות להערכת התקדמות ילדים במסמכי הנחיות
פדגוגיות באירופה, נכון ל-2013-12

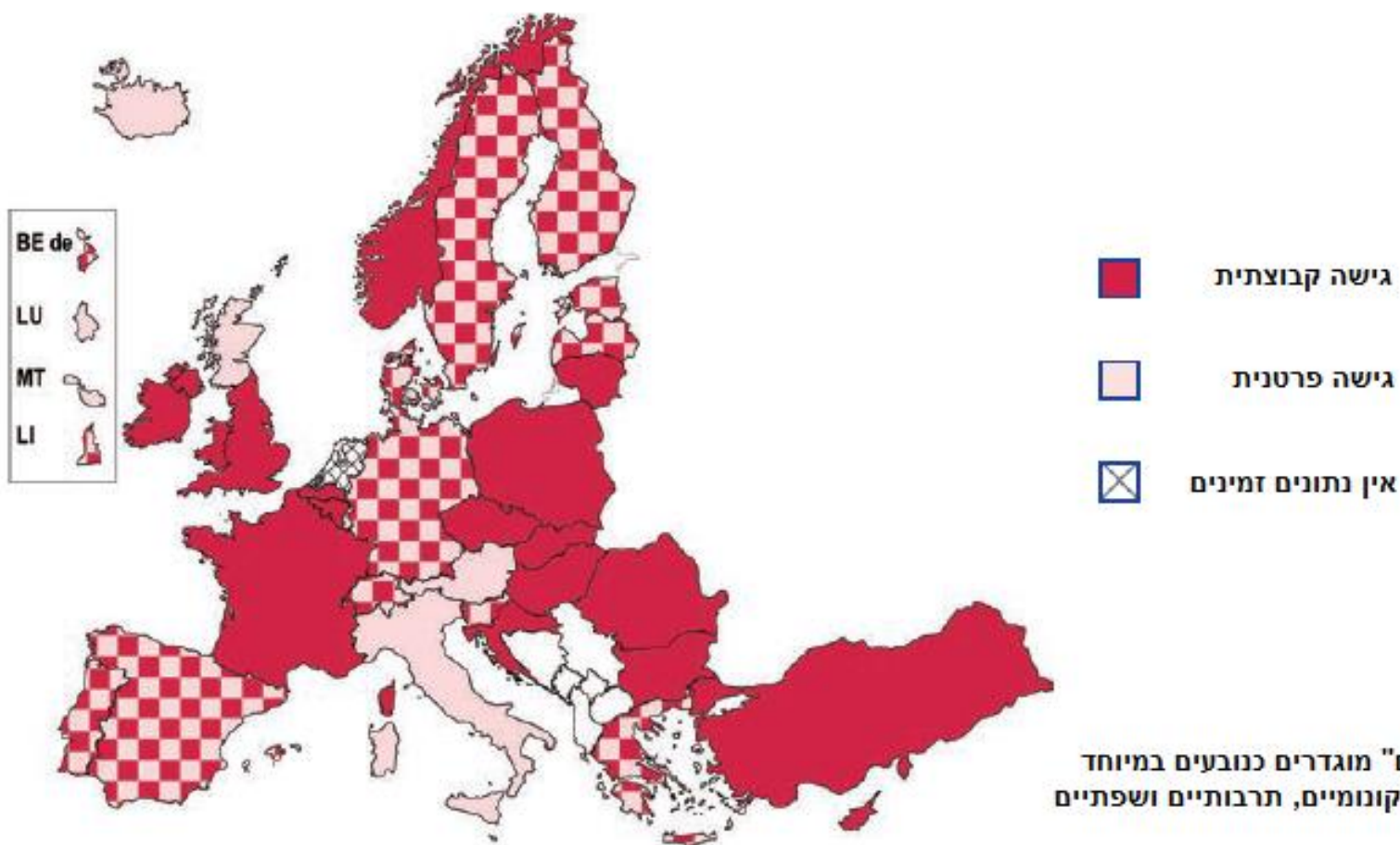
EC (2014)

קידום שוויון הזדמנויות

- בכל ארצות אירופה ישנן תמיכות לילדים עם צרכים נוספים, חינוכיים או התפתחותיים.
- ישנן שתי גישות מרכזיות לזיהוי ילדים אלו: גישה קבוצתית או גישה פרטנית.
- בגישה הקבוצתית נעשה שימוש בקריטריונים שונים על מנת לזהות קבוצות ילדים העשויות להזדקק לתמיכה נוספת. הקריטריון המרכזי בהקשר זה הוא תרבותי או שפתי. גם קריטריונים סוציו-אקונומיים וגיאוגרפיים נלקחים בחשבון.
- בגישה הפרטנית ההערכה של הילד מתמקדת בשלושה מרכיבים: ההתפתחות הכללית של הילד, צרכים שפתיים והסביבה המשפחתית.
- מרבית המדינות האירופאיות אימצו גישה קבוצתית, בעוד רק שש מדינות נוקטות בגישה פרטנית ו-12 מדינות נוקטות בגישה משולבת.
- אמצעי התערבות לקידום שוויון הזדמנויות מתמקדים לרוב בתמיכה שפתית, לימודית והתפתחותית בילד, בהוספת תקנים של צוות או מומחים למסגרת, בתכניות פיתוח מקצועיות עבור אנשי הצוות, בתקצוב נוסף, ביצירת קבוצות קטנות יותר או יחס קטן יותר בין אנשי הצוות לילדים והוספת ציוד או מתקנים למסגרת החינוכית.

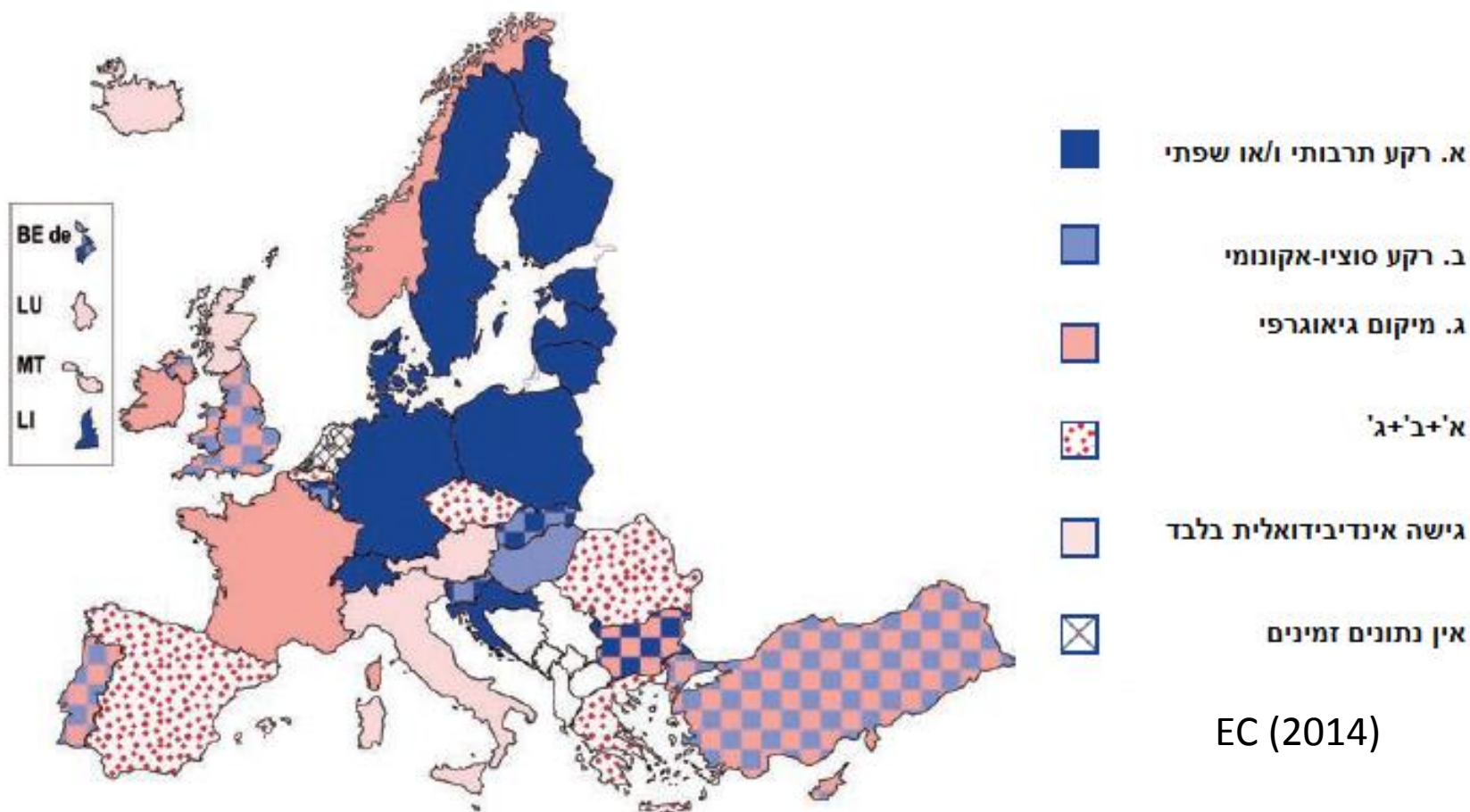
מדיניות לקידום שוויון הזדמנויות

אמצעי מדיניות מרכזיים באירופה למענה
לילדים עם צרכים נוספים*, נכון ל-2013-12

אפיון קבוצות זכאיות למשאבים נוספים

קריטריונים לאפיון קבוצות ילדים בעלי צרכים נוספים
במדינות אירופה, נכון ל-2013-12

מקורות

European Commission/EACEA/Eurydice/Eurostat, 2014. *Key Data on Early Childhood Education and Care in Europe. 2014 Edition*. Eurydice and Eurostat Report. Luxembourg: Publications Office of the European Union.

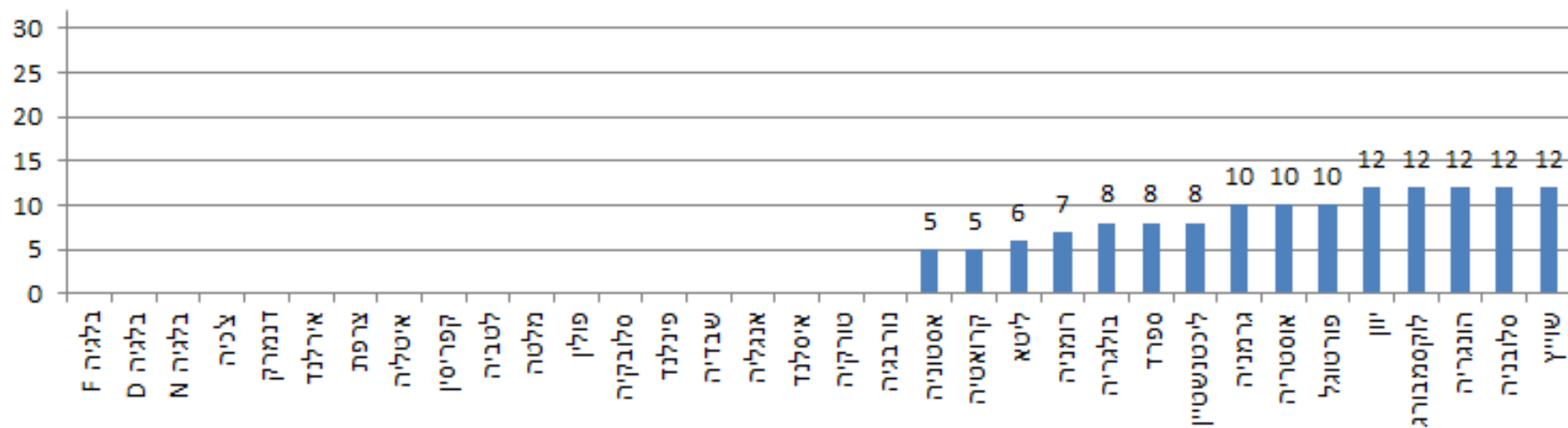
OECD (2014), *Education at a Glance 2014: OECD Indicators*, OECD Publishing.
<http://dx.doi.org/10.1787/eag-2014-en>

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2014). *השנתון הסטטיסטי לישראל מס' 65*, לוח 2.3.

הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה (2013). *תחזית אוכלוסיית ישראל עד 2035*. לוח 1.

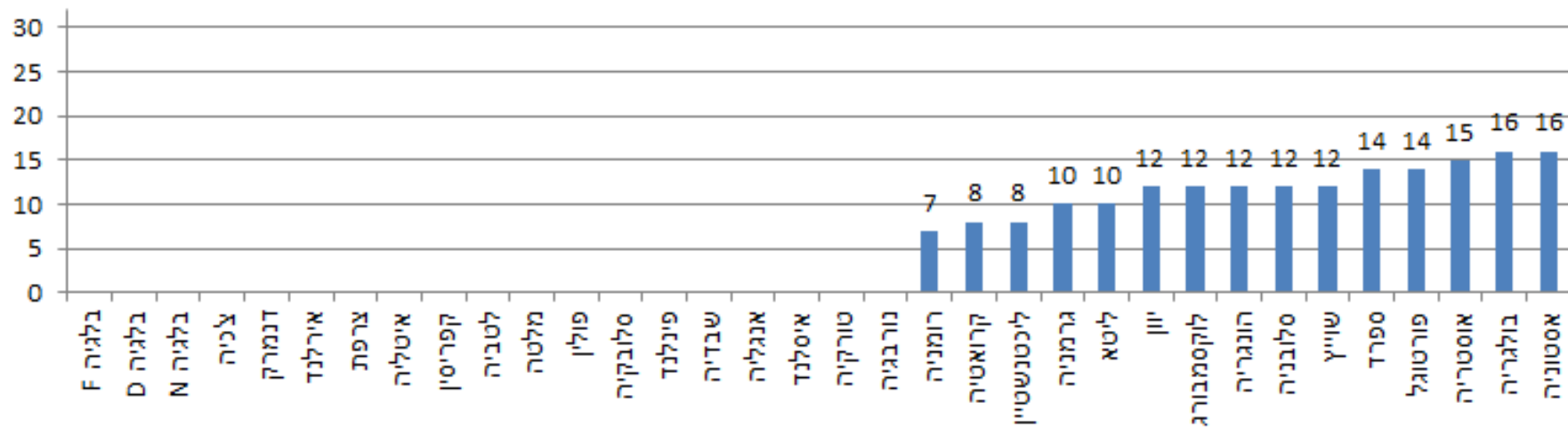
נספחים

תקן מקסימום לגודל מסגרת לגילאי לידה-שנה באירופה, נכון ל-2013-12

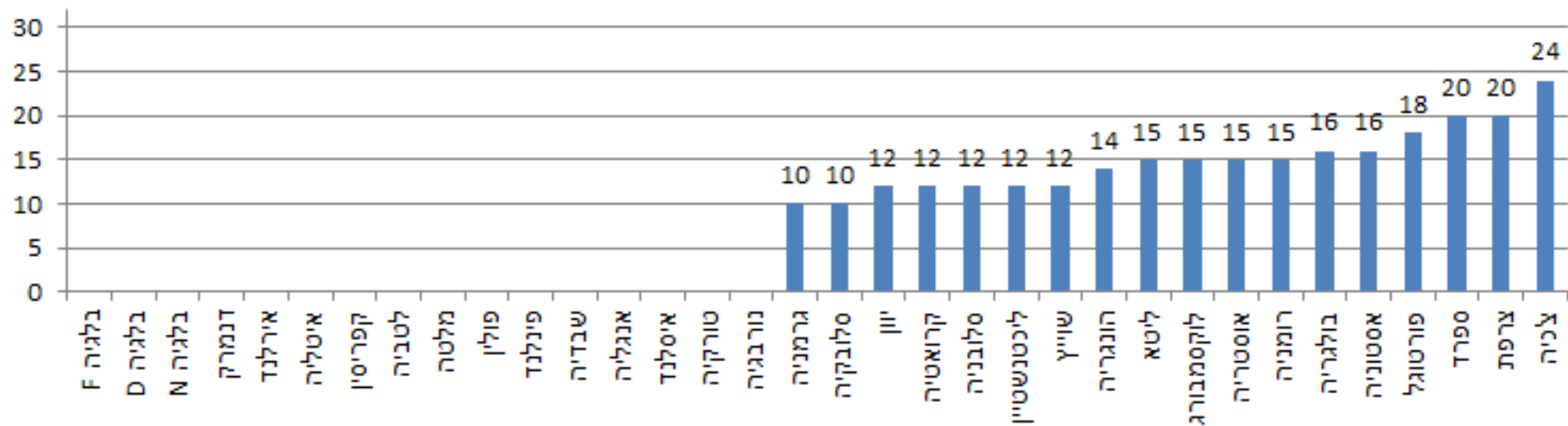
EC (2014)

תקן מקסימום לגודל מסגרת לגילאי שנה באירופה, נכון ל-2013-12

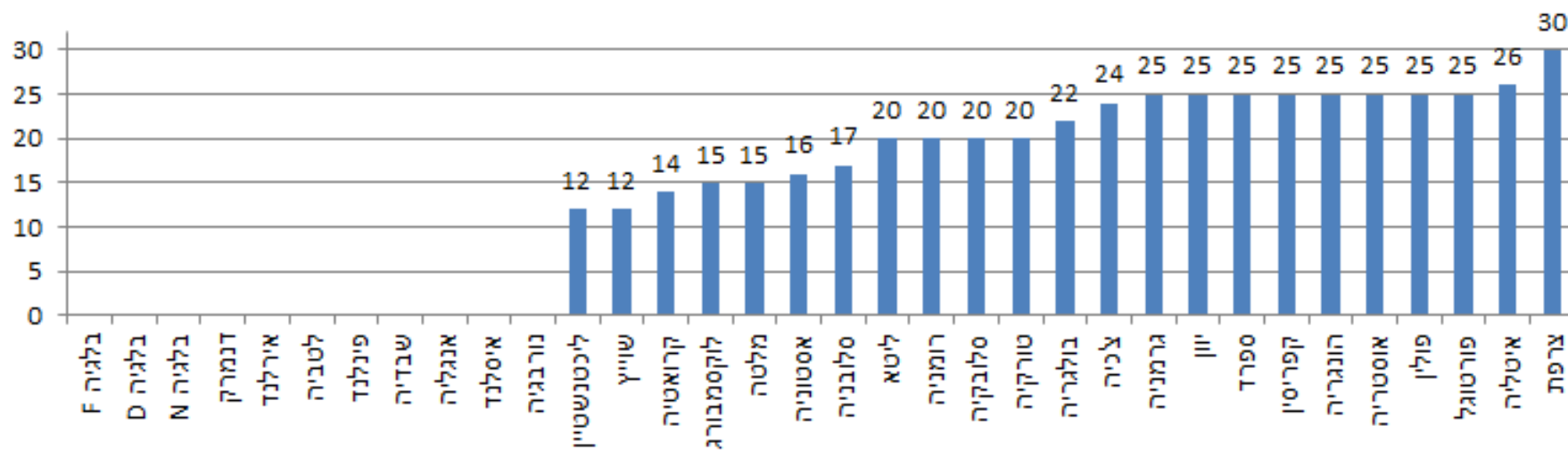
EC (2014)

תקן מקסימום לגודל מסגרת לגילאי שנתיים באירופה, נכון ל-2013-12

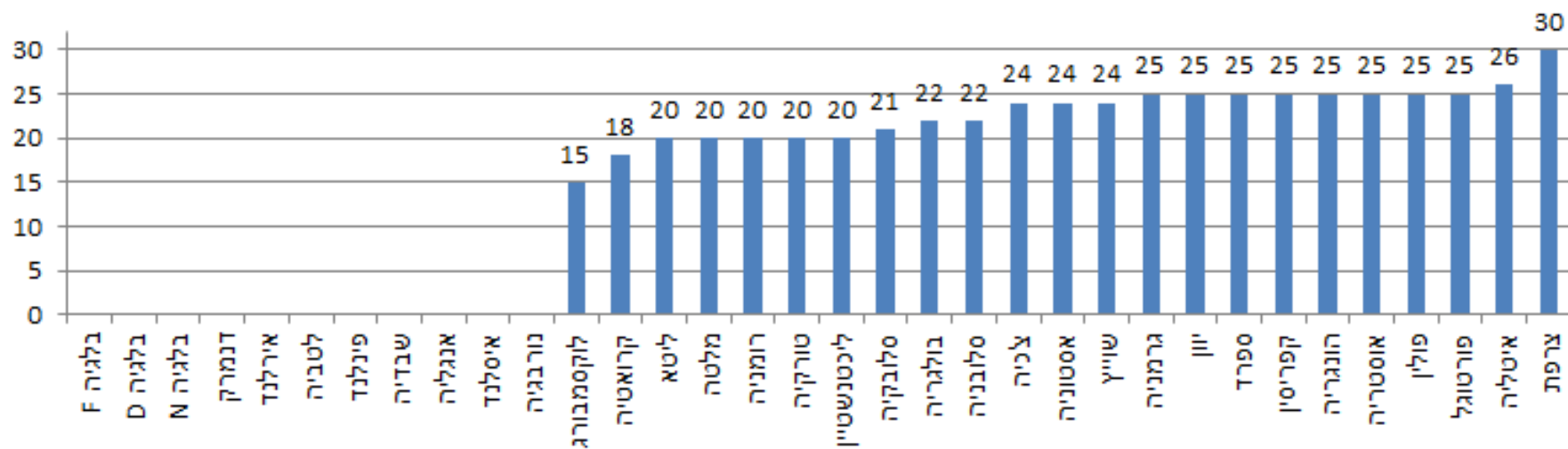
EC (2014)

תקן מקסימום לגודל מסגרת לגילאי שלוש באירופה, נכון ל-2013-12

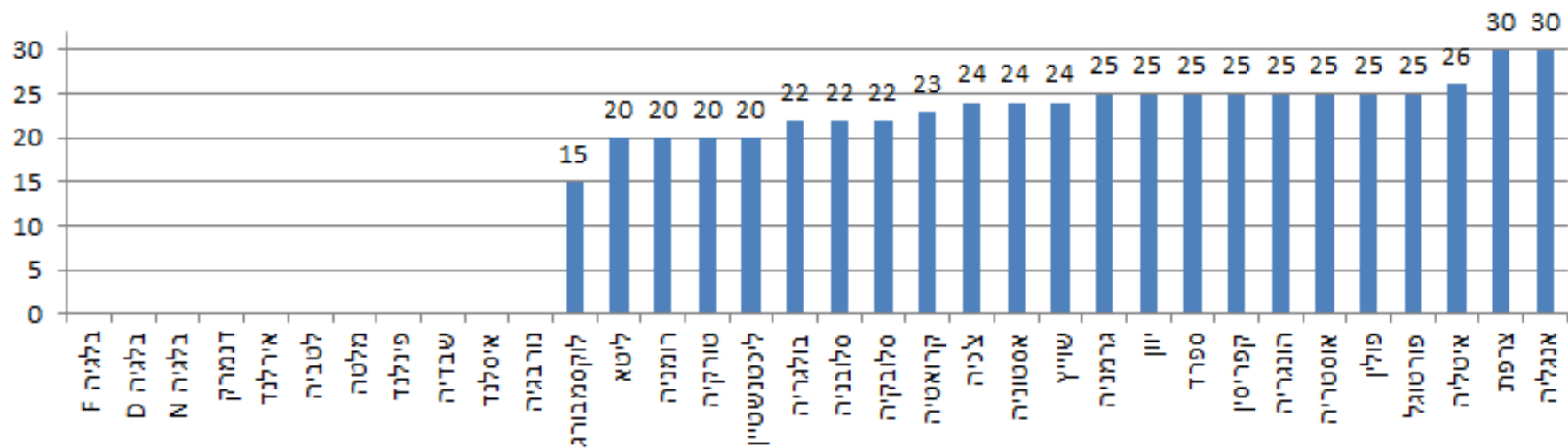
EC (2014)

תקן מקסימום לגודל מסגרת לגילאי ארבע באירופה, נכון ל-2013-12

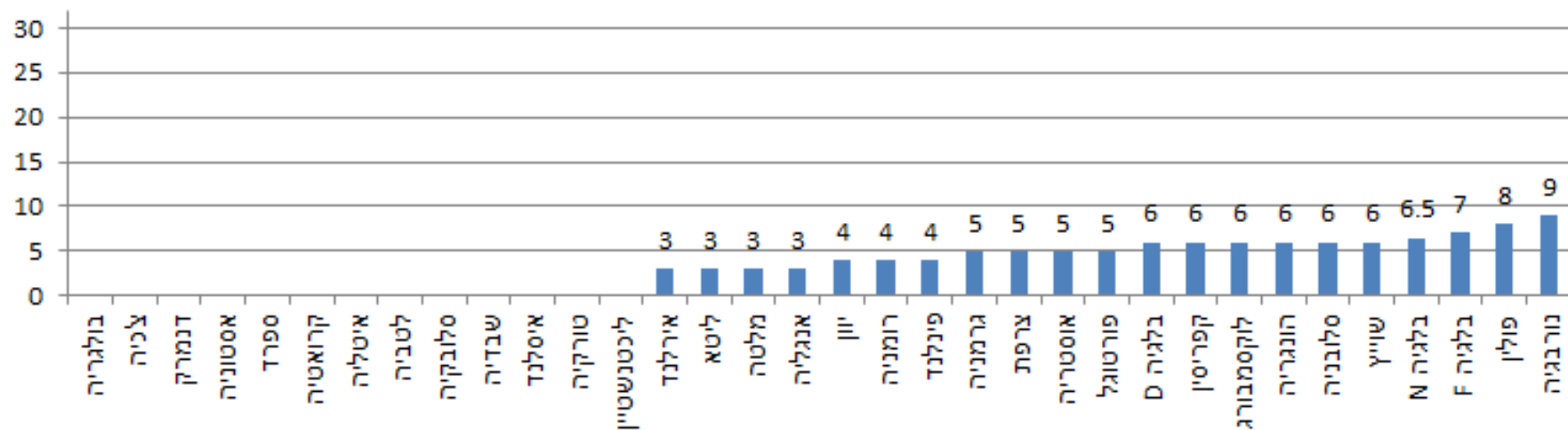
EC (2014)

תקן מקסימום לגודל מסגרת לגילאי חמש באירופה, נכון ל-2013-12

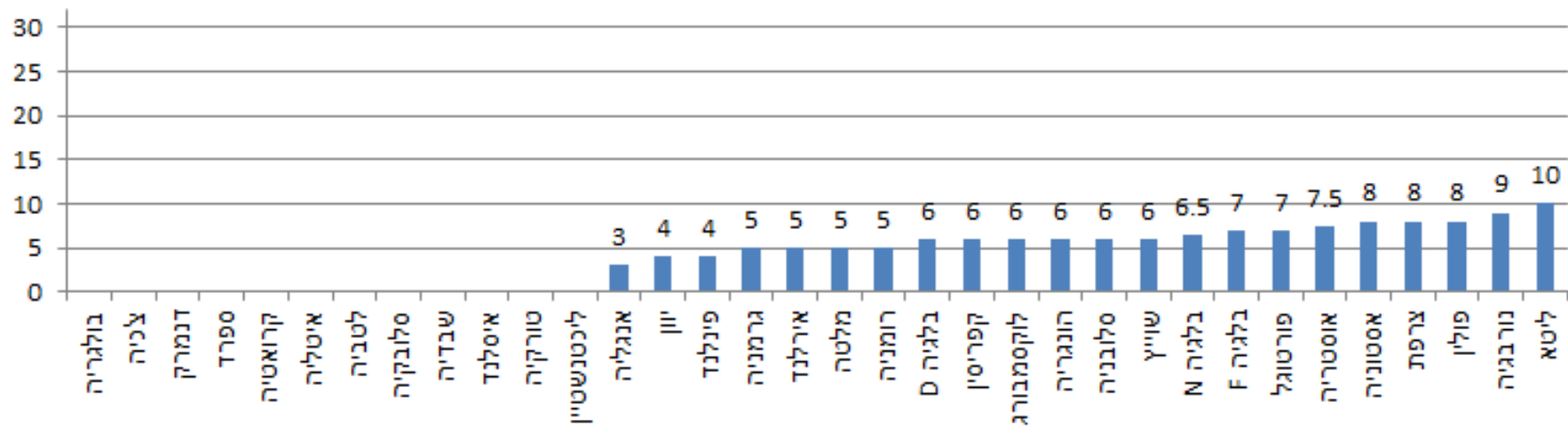
EC (2014)

תקן מקסימום למס' ילדים לאשת צוות לגילאי לידה-שנה באירופה, נכון ל-2013-12

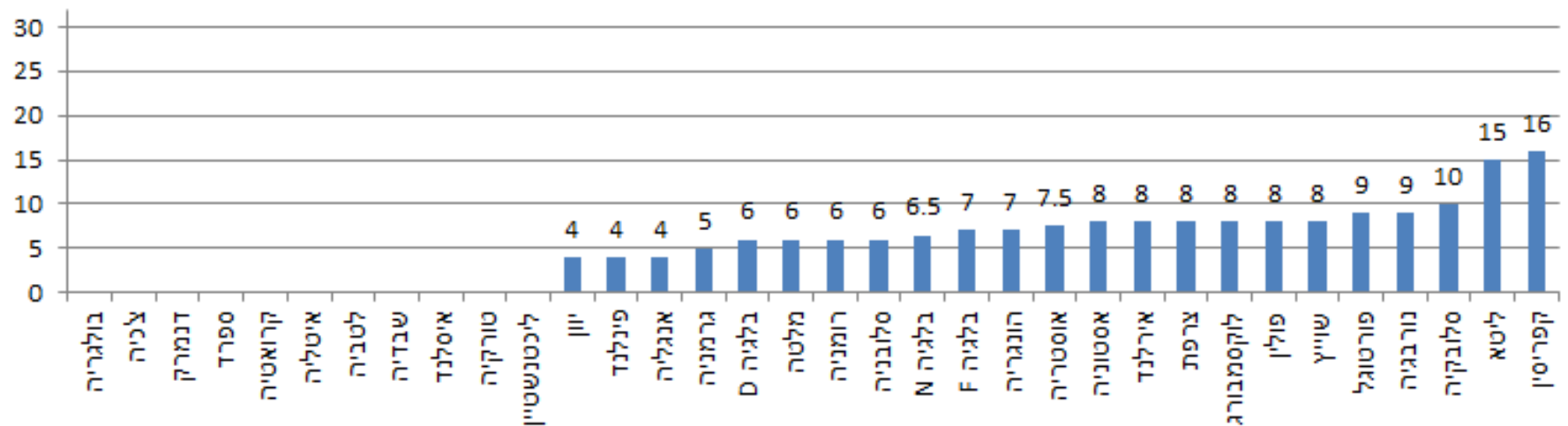
EC (2014)

תקן מקסימום למס' ילדים לאשת צוות לגילאי שנה באירופה, נכון ל-2013-12

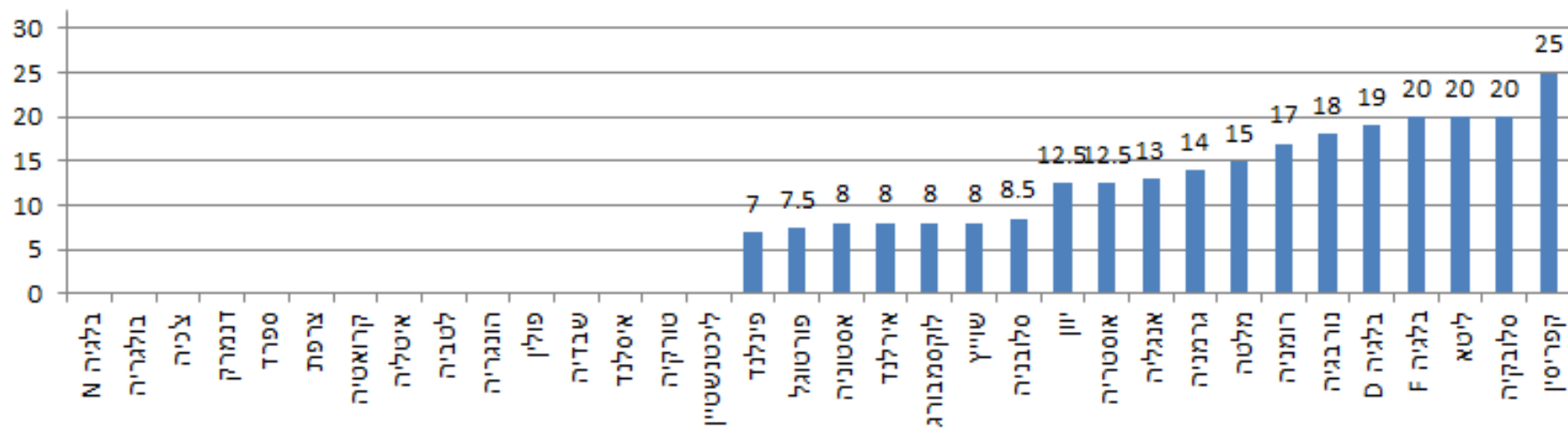
EC (2014)

תקן מקסימום למס' ילדים לאשת צוות לגילאי שנתיים באירופה, נכון ל-2013-12

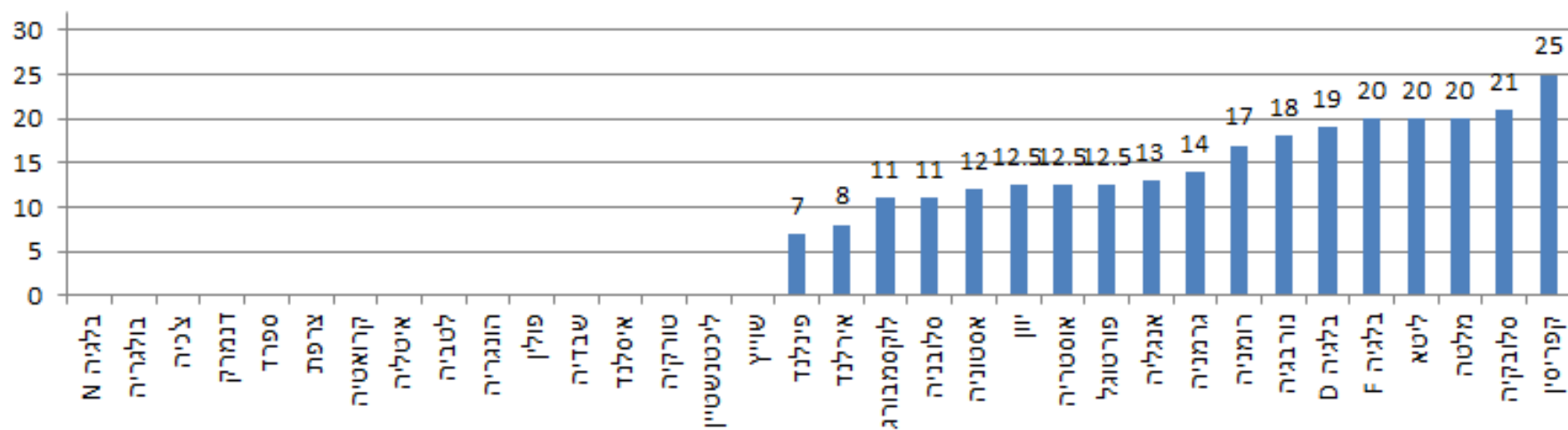
EC (2014)

תקן מקסימום למס' ילדים לאשת צוות לגילאי שלוש באירופה, נכון ל-2013-12

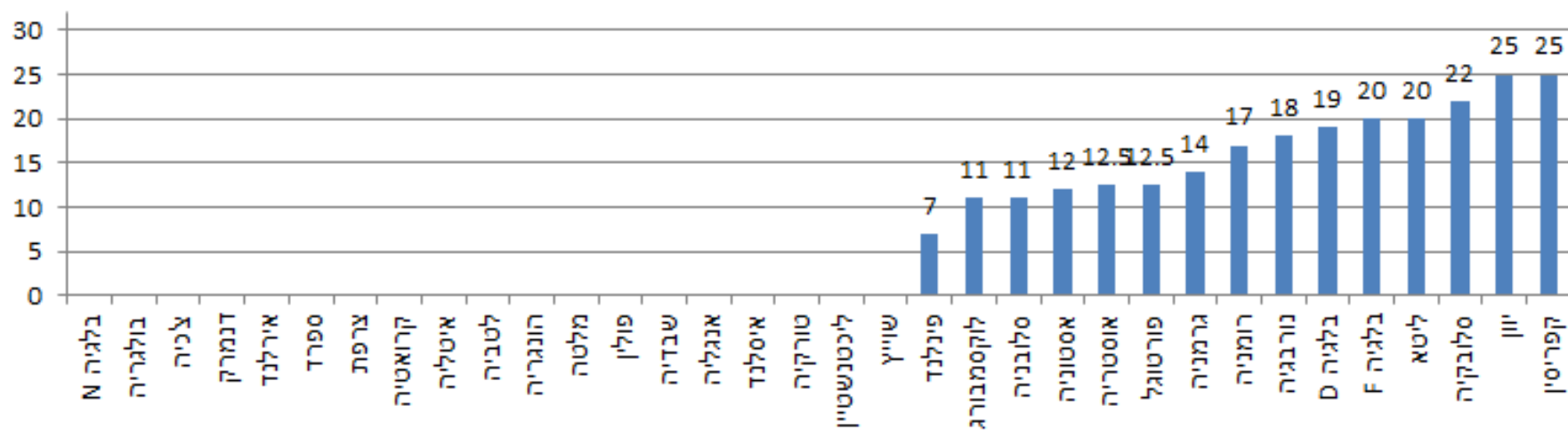
EC (2014)

תקן מקסימום למס' ילדים לאשת צוות לגילאי ארבע באירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

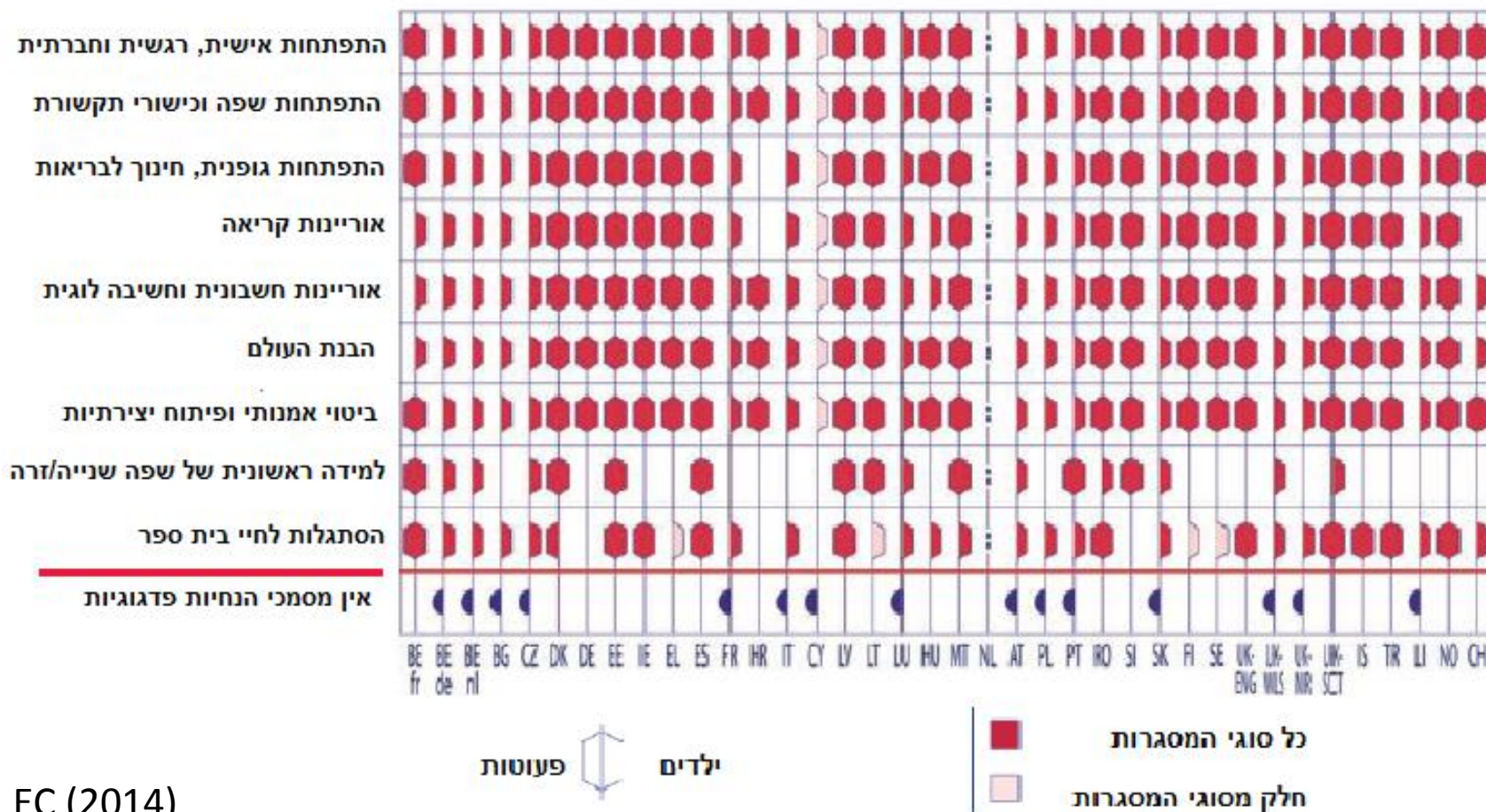
תקן מקסימום למס' ילדים לאשת צוות לגילאי חמש באירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

מטרות ותכניות לימודים לגיל הרך

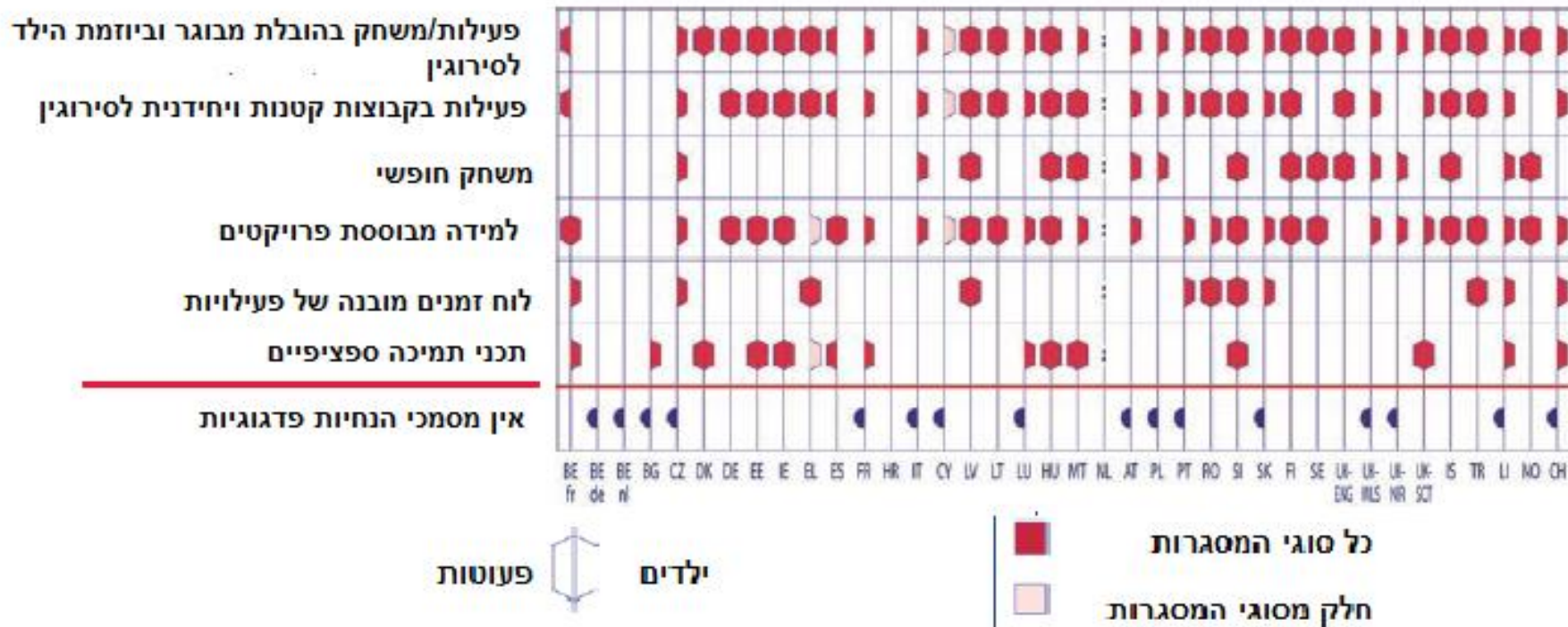
תכנים של מסמכי הנחיות פדגוגיות באירופה ביחס למטרות, תוצאות ו/או פעילויות, נכון ל-2012-13

EC (2014)

גישות פדגוגיות מומלצות לפעילות בגן

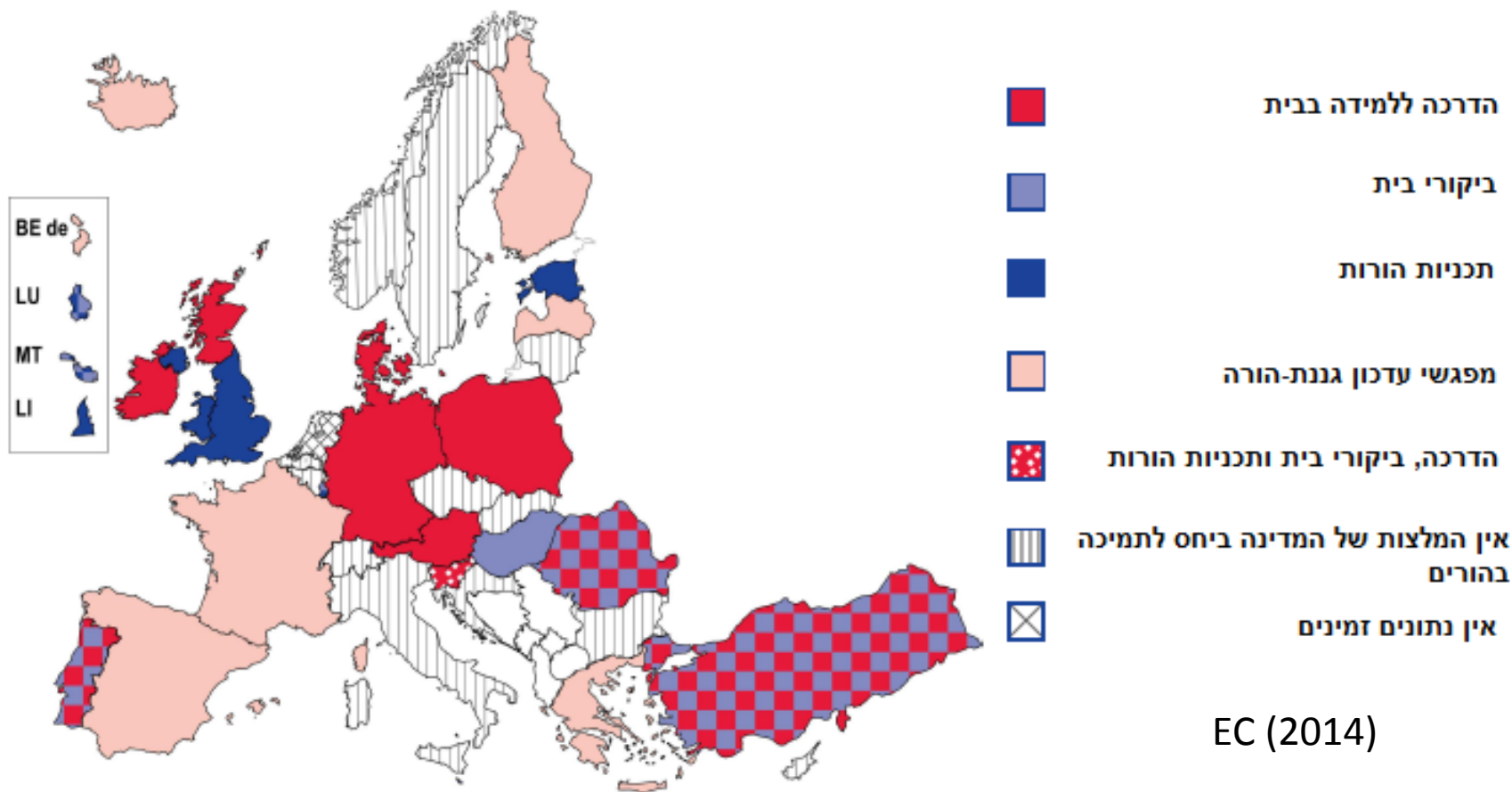
גישות פדגוגיות מומלצות במסמכי הנחיות פדגוגיות באירופה, נכון ל-2013-2012

EC (2014)

תמיכה להורים לפעוטות

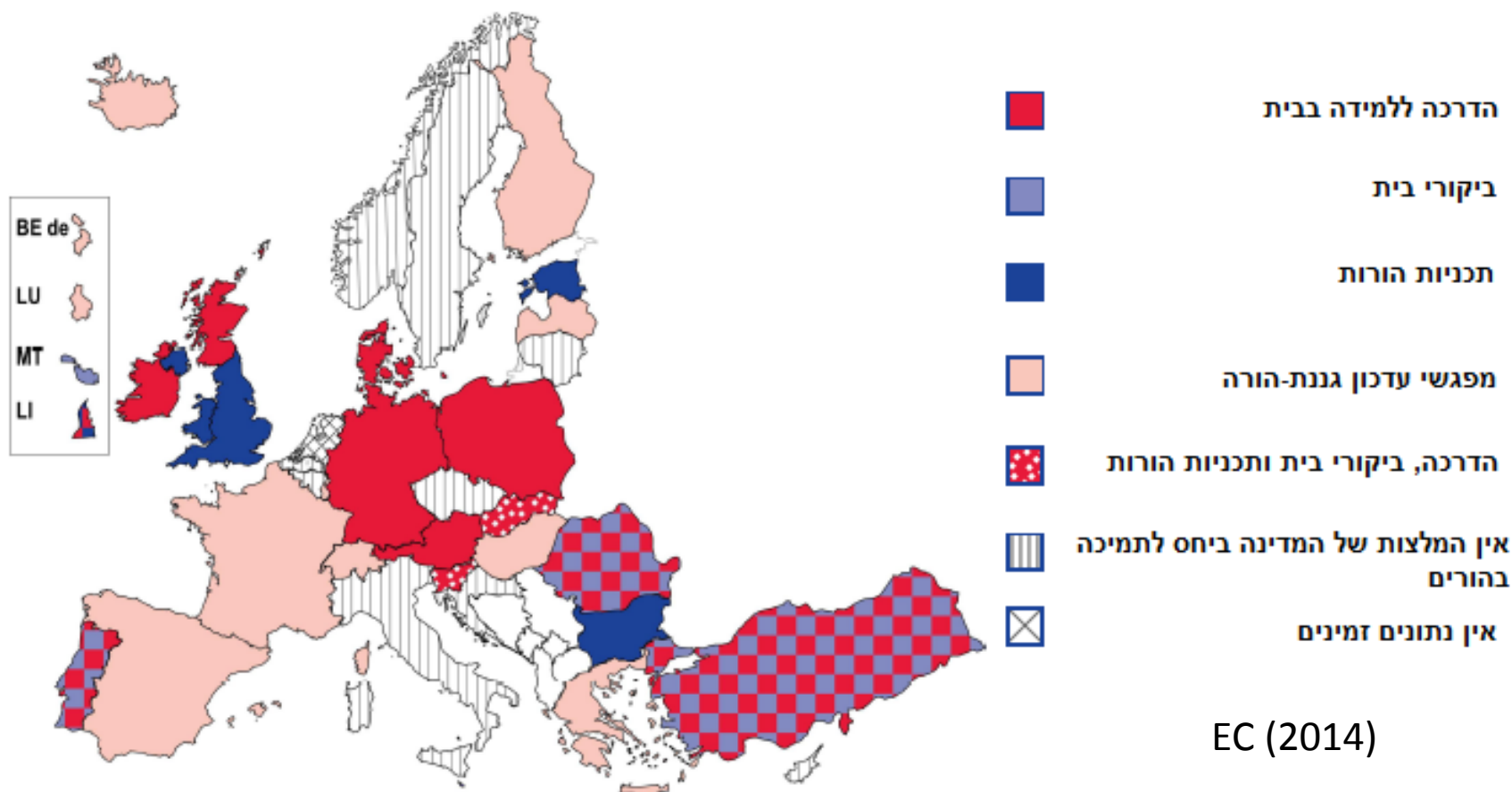
המלצות למתן תמיכה להורים לפעוטות במסמכי הנחיות פדגוגיות
באירופה, נכון ל-2013-12

EC (2014)

תמיכה להורים לילדי גן

המלצות למתן תמיכה להורים לילדים במסמכי הנחיות פדגוגיות
באירופה, נכון ל-2013-12

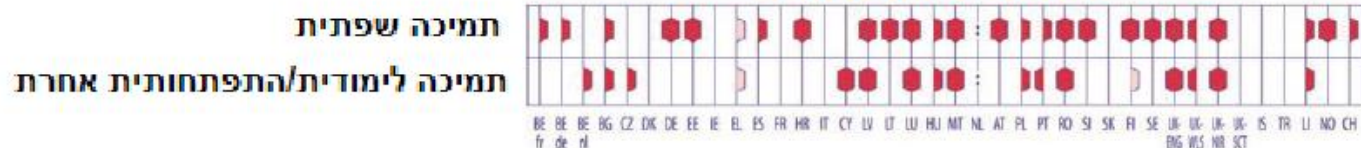

EC (2014)

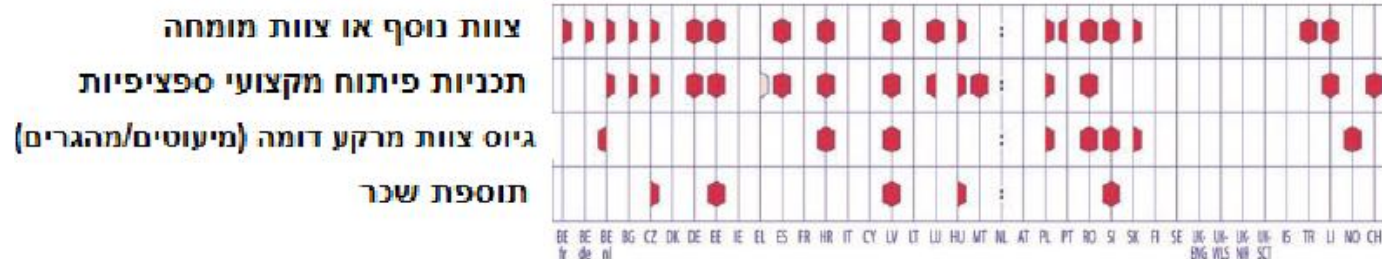
אמצעי התערבות לקידום שוויון הזדמנויות

המלצות מרכזיות לצעדים ספציפיים לתמיכה בילדים עם צרכים
נוספים במדינות אירופה, נכון ל-2013-12

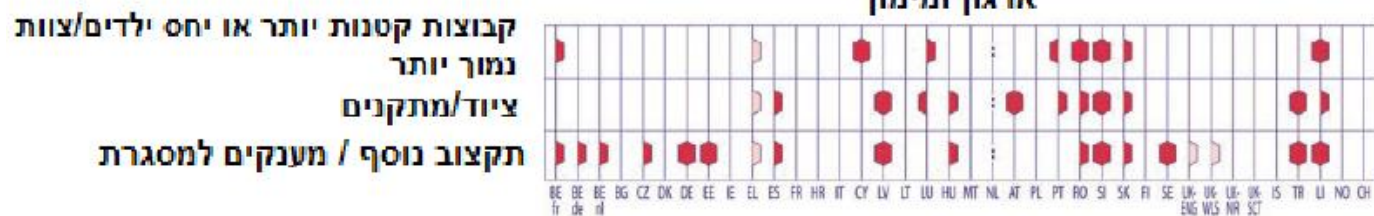
התפתחות הילד ולמידה

משאבי אנוש

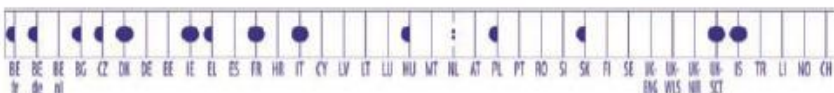

ארגון ומימון

בכל סוגי המסגרות בחלק מסוגי המסגרות בלבד

אין צעדי מדיניות מרכזיים ספציפיים

שמצאל: פעוטות

ימין: ילדים

EC (2014)